

JAARLIJKS STATISTISCH VERSLAG

ENERGIEPREMIES 2019

Het jaarlijks statisch verslag *Energiepremies 2019* geeft antwoorden op de belangrijke vragen over het uitvoeringsprogramma van 2019, de betrokken premies, de begroting en de gevolgen ervan.

Voor meer informatie:

- **Onze website:** www.leefmilieu.brussels
- **Departement Energiepremies:** primes-premies@leefmilieu.brussels

Versie van 08/01/2021

SAMENVATTING

NAAR WIE GAAN DE PREMIES EN VOOR WELKE SOORTEN WERKEN?

Wanneer we dieper ingaan op het effect op de begroting van 2019, stellen we vast dat de toegekende premies:

- vooral werden toegekend aan **gezinnen**, die bijna 84% van de toegekende premies ontvingen, goed voor 76% van het totale uitgekeerde bedrag. Bij deze gezinnen ging 69% van het aantal premies en 53% van het totale bedrag van de premies naar eigenaars-bewoners;
- vooral betrekking hadden op werken aan **woningen**: dit was het geval voor 98% van de toegekende premies, goed voor 91% van het totale bedrag;
- bijna uitsluitend betrekking hadden op **renovatiewerken**;
- over de verschillende sectoren heen, voornamelijk werden aangewend voor dakisolatie (35% van de bedragen), de plaatsing van efficiënte verwarmingsketels (24%) en tot slot muurisolatie (19%);
- samen goed waren voor een energiebesparing van 68,24 GWh, het equivalent van het verbruik van ongeveer 4.460 Brusselse gezinnen.

Het systeem van aanpassing van de premies aan de inkomens bereikte zijn doel: gezinnen met een laag inkomen genieten doorgaans een grotere terugbetaling van hun investering dan andere gezinnen.

De aan de premies gerelateerde werken vertegenwoordigen een gefactureerd bedrag van ongeveer 67 miljoen euro; de investering van 1 euro overheidsgeld draagt bij tot het genereren van meer dan 4 euro aan werkzaamheden voor de bouwsector.

INHOUD

Samenvatting.....	2
Overzicht van de figuren.....	4
Overzicht van de tabellen.....	5
Doelstelling en structuur van het verslag	6
1. Doelstelling en motivering van dit document.....	6
2. Opbouw van het document.....	6
3. Hoe worden de gegevens volgens verschillende 'jaartypes' geanalyseerd?	6
Inleiding: het systeem van de energiepremies	8
1. Algemeen - De doelstellingen van het premiesysteem	8
2. Huidig wettelijk en budgettair kader	9
3. Globale evolutie van het premiesysteem van 2004 tot 2019	11
Deel I: analyse van de toegekende premies tijdens het begrotingsjaar 2019.....	15
1. De globale resultaten van de begroting 2019: aanvragen voor toegekende premies, toegekend totaalbedrag.....	15
2. Technologieën die de voorkeur genieten	16
3. De Energiepremies en de Brusselse gebouwen	18
4. Wie krijgt de premies? Analyse per belangrijkste activiteitensectoren: gezinnen, overheid, privaat en zvw's	21
5. Wie krijgt de premies? Doorlichting per inkomenscategorie	30
6. De woning onder de loep (individuele en collectieve)	34
7. Waar zijn de Energiepremies werkzaam? De premies in gemeenten en in RVOHR-zones	35
Deel II: analyse van het aantal ingediende dossiers voor 2019 en het administratieve beheer van het premiestelsel	38
1. Analyse van de indieningsgraad	38
2. Analyse van de behandelingsgraad	41
3. Analyse van de behandelingstermijn.....	43
4. Analyse van de betalingsgraad	44
5. Analyse van de klachtengraad	45
6. Administratief beheer van de dienst Info-Leefmilieu	45
Deel III: vergelijking over verschillende jaren	47
Deel IV: doorlichting van de energiebesparingen die sinds 2012 door de Energiepremies werden gegenereerd	49
1. Methode.....	49
2. Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort van premie	50
3. Energiebesparing gecumuleerd over de looptijd van de technologieën	52
4. CO ₂ -besparing	53
5. Energiebesparing in functie van het toegekende premiebedrag.....	53
Besluit.....	54

OVERZICHT VAN DE FIGUREN

Figuur 1 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen premie categorie.....	15
Figuur 2 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per technologie	17
Figuur 3 - Top 5 van het aantal toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2017 ..	17
Figuur 4 - Top 5 van de bedragen voor toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2017	18
Figuur 5- Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2017 - Verdeling per economische sector ...	19
Figuur 6 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2017, 2018 en 2019.....	22
Figuur 7 - Aantal premies en totaalbedrag voor gezinnen, per technologie	23
Figuur 8 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont.....	23
Figuur 9 - Aantal premies toegekend aan de openbare sector, per technologie	25
Figuur 10 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare sector, per technologie	25
Figuur 11 - Aantal premies toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie	27
Figuur 12 - Premiebedragen toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie	27
Figuur 13 - Aantal premies toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie	28
Figuur 14 - Premiebedragen toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie	29
Figuur 15 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2016	31
Figuur 16 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (gezinnen).....	33
Figuur 17- Opsplitsing van de werken aan woningen die energiepremie genieten in functie van de woningvoorraad per gemeente.....	36
Figuur 18 - Premies toegekend in functie van de RVOHR-/SVG-zone per inkomenscategorie	37
Figuur 19 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2019, opgesplitst per status.....	38
Figuur 20 - Aantal ingediende aanvragen per stelsel.....	40
Figuur 21 - Maandelijks totaalbedragen per ontvangstdatum en per stelsel	41
Figuur 22 - Maandelijks evolutie van de premies die wachten op behandeling en die wachten op uitbetaling (in aantal)	42
Figuur 23 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum	42
Figuur 24 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen)	43
Figuur 25 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek tot bijkomende informatie).....	44
Figuur 26 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies	44
Figuur 27 - Aandeel van de oproepen in verband met Energie die in 2019 werden behandeld door de Dienst Info-Leefmilieu.....	46
Figuur 28 - Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort van premie.....	51
Figuur 29 - Energiebesparing per jaar (GWh), sinds 2004, over alle premies heen.....	51
Figuur 30 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh.....	52
Figuur 31 - Bespaarde energie (kWh) / euro premie.....	53

OVERZICHT VAN DE TABELLEN

Tabel 1 - Aantal premies en toegekende bedragen, 2004-2019.....	12
Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag	15
Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag.....	16
Tabel 4 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype	19
Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren	21
Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare sector (aantal en bedrag).....	24
Tabel 7 - Premies toegekend aan de overheidssector.....	26
Tabel 8 - Premies toegekend aan de privésector.....	26
Tabel 9 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw	28
Tabel 10 - Premies aan vzw's	28
Tabel 11 - Opsplitsing van de aan vzw's toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw	29
Tabel 12 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie	30
Tabel 13 - Verdeling van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor doelgroepen (voorkeurscategorie).....	31
Tabel 14 – Voor doelgroepen toegekend bedrag en verschil in categorie A	32
Tabel 15 - Premies aan gezinnen opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen	32
Tabel 16 - Detail van de premies per inkomenscategorie	33
Tabel 17 - Woningpremies: dekkingsgraad.....	34
Tabel 18 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente	35
Tabel 19 - Opsplitsing van het budget 2019 per gemeente en percentage met RVOHR-bonus.....	37
Tabel 20 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2019	39
Tabel 22 - Vergelijking van de stelseljaren 2018 en 2019 in termen van aantallen en bedragen van toegekende premies	47
Tabel 23 - Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort van premie	50
Tabel 24 - Hypothesen voor energiebesparing per technologie	52

DOEL EN OPBOUW VAN HET VERSLAG

1. DOEL EN TOTSTANDKOMING VAN DIT DOCUMENT

De energiepremies worden beschreven in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 februari 2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Artikel 7 bepaalt dat Leefmilieu Brussel "elk jaar een verslag over de uitvoering van zijn verplichtingen en opdrachten gedurende het voorgaande jaar en over de acties van het uitvoeringsprogramma moet bezorgen. In dat verslag kunnen de lijst van de uitgekeerde premies en bonificaties en hun gedetailleerde gegevens vermeld worden". Dit verslag is dus een wettelijke verplichting.

Dit document heeft als doel een gedocumenteerde analyse te maken van de resultaten van het systeem van Energiepremies voor het begrotingsjaar 2019. Het verslag 'Energiepremies 2019' moet een antwoord bieden op enkele fundamentele vragen:

- Beantwoordden het stelsel van 2019 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma goed aan de verwachtingen? Welke premies werden het vaakst aangevraagd?
- Werd het voor 2019 begrote budget volledig opgebruikt? Volstond het budget om de aanvragen te dekken? Heeft dit budget implicaties voor het budget van 2020?

2. OPBOUW VAN HET DOCUMENT

Het document omvat de volgende delen:

- Inleiding: Het systeem van de energiepremies
- Deel I: Analyse van de toegekende premies tijdens het begrotingsjaar 2019
- Deel II: Analyse van het aantal ingediende dossiers voor 2019 en het administratieve beheer van het premiestelsel
- Deel III: Vergelijking over verschillende jaren
- Deel IV: Doorlichting van de energiebesparingen die sinds 2012 door de Energiepremies werden gegenereerd
- Besluit

3. HOE WORDEN DE GEGEVENS VOLGENS VERSCHILLENDE 'JAARTYPES' GEANALYSEERD?

Wat de Energiepremies betreft, worden drie jaartypes gebruikt in functie van wat men wenst te meten:

- Stelseljaar: volgens de datum van de investeringen (datum van de afrekeningsfactuur)
- Indieningsjaar: volgens de datum waarin de aanvraag werd ingediend
- Begrotingsjaar: volgens de datum van betaling van de premie¹

Bijvoorbeeld: een premie kan verbonden zijn aan een factuur die gedateerd is op 02/10/2018, ingediend op 28/06/2019 en - als gevolg van de complexiteit van de aanvraag, onvolledige gegevens of onvoldoende reserve op de betreffende budgetposten - pas in 2020 uitbetaald wordt. Voor deze premieaanvraag is het stelseljaar 2018, het indieningsjaar 2019 en het begrotingsjaar 2020.

¹ In dit verslag wordt het begrip 'betalingsdatum van de premie' zonder onderscheid gebruikt, maar semantisch gezien zouden de correcte termen de volgende zijn:

- 'datum van betaling' voor een premie die rechtstreeks wordt uitbetaald
- 'datum van de vastlegging' voor een premiebelofte

Deze drie jaartypes leveren aldus verschillende informatie op:

- Als men wil nagaan op welke manier het geld van het betrokken jaar werd uitgegeven, gaat men over tot de →analyse van het *begrotingsjaar*².
- Als men een analyse wil van de werkzaamheden die werkelijk uitgevoerd zijn in een kalenderjaar (op basis van de facturen voor de werken) →, gaat men over tot de analyse van het *stelseljaar*³.
- Als men een analyse wil voeren van het stimulerend of ontradend effect van het bedrag van de premies of zelfs een analyse van het buitenkans-effect →, dan moet men de *stelseljaren* onderling vergelijken om de evolutie van het aantal aanvragen vast te stellen.
- Als men de efficiëntie wil analyseren, en de tijd die Leefmilieu Brussel nodig heeft om de premies te behandelen →, dan moet men het *indieningsjaar* onder de loep nemen.

Dit document bestudeert de verschillende cijfers volgens de verschillende jaartypes. Om de efficiëntie van Leefmilieu Brussel te beoordelen in termen van de behandeling en de uitbetaling van de premies, worden het indieningsjaar en de termijnen voor de behandeling en de uitbetaling van de premie bestudeerd. Voor een gedetailleerde analyse van de premies, dient men evenwel te bepalen wat het gekozen 'jaartype' is.

Voor de gedetailleerde analyse: het stelseljaar is ideaal maar onvolledig; daarom wordt het begrotingsjaar genomen

In een ideale wereld zouden de statistieken betreffende de premies hoofdzakelijk gebaseerd zijn op het stelseljaar. Dat jaartype levert de meeste beschikbare details op. Het biedt de mogelijkheid om het effect van een wijziging van het premiebedrag te ramen en de reactiviteit/elasticiteit van de aanvraag ten opzichte van de voorgestelde bedragen te meten.

Als men zou uitgaan van het stelseljaar, dan zouden de gegevens die nodig zijn voor de eindconclusie van dit verslag niet volledig zijn op het moment dat het verslag moet worden opgesteld. In de praktijk kan een premieaanvraag voor stelseljaar 2019 ingediend worden tot eind december 2020. Bovendien duurt de behandeling van een premieaanvraag enkele weken tot maanden, afhankelijk van de complexiteit ervan.

Het is dan ook logischer om te vertrekken vanuit de 'vaste' cijfers van de begrotingsjaren in plaats van de 'evolutieve' cijfers van het stelseljaar.

² Het begrotingsjaar wordt bepaald door de vastleggings- en ordonnanceringsmachtigingen, de overeenkomstige begrotingsontvangsten en de jaarlijkse boekhoudkundige begrotingsuitvoering. Het wordt met andere woorden gedefinieerd door de datum van betaling van de premie in directe uitbetaling of de vastlegging van de premiebelofte.

³ Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden. De aanvragen moeten ingediend worden binnen de 12 maanden volgend op de datum van de eindfactuur.

INLEIDING: HET SYSTEEM VAN DE ENERGIEPREMIES

De Energiepremies worden sinds 2004 uitgekeerd en vertegenwoordigden in 2019 een beschikbare jaarbegroting van € 22 miljoen, waarvan € 16,9 miljoen werd gebruikt voor ongeveer 10.400 uitgekeerde premies

Als uithangbord van een stimulerend en duurzaam energiebeleid zijn energiepremies een investeringssteunmaatregel die Brusselaars informeert en stimuleert, zodat zij de juiste keuze maken bij de energierenovatie van een gebouw. De premies leveren aldus een niet geringe bijdrage tot de geïntegreerde doelstellingen van het Gewest wat betreft het "Lucht-Klimaat-Energieplan" voor 2030 en 2050. In tegenstelling tot andere steunmaatregelen, is het energiepremiestelsel niet in de eerste plaats bedoeld om Brusselaars gemakkelijker toegang te verschaffen tot een woning, maar wel om hen te helpen om hun woningen zo te verbeteren dat hun energieverbruik getemperd wordt.

1. ALGEMEEN - DE DOELSTELLINGEN VAN HET PREMIESYSTEEM

Het systeem van de Energiepremies is zo opgevat dat het milieudoelstellingen haalt en tegelijkertijd op coherente wijze rekening houdt met sociale en economische bezorgdheden.

1.1 ENERGIEBESPARING STIMULEREN EN BIJDRAGEN AAN DE VERMINDERING VAN DE CO₂-UITSTOOT

De algemene doelstelling van dit instrument is het energieverbruik terugschroeven en de CO₂-uitstoot verminderen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de gebouwensector de voornaamste energieverbruiker (74%)⁴. De isolatie van gebouwen en de renovatie van verwarmingsinstallaties zijn dan ook een prioriteit om de doelstellingen inzake uitstootvermindering van de Europese Unie te halen. De premies zijn voor Brusselaars een belangrijke stimulus om te investeren in maatregelen die hun energiefactuur doet dalen en om bij te dragen aan deze algemene doelstellingen.

Het instrument heeft aan de basis geen typisch sociaal oogmerk maar beoogt eerder de bevordering van energiebesparende investeringen, door de burger wegwijs te maken in de meest geavanceerde technologieën die beschikbaar zijn op de markt. Sinds 2011 werd er evenwel een sociaaleconomische dimensie aan toegevoegd, met hogere premies voor aanvragers uit de gemiddelde- en lage-inkomenscategorie.

1.2 DE MARKT AANMOEDIGEN ENERGIE-INNOVEREND TE RENOVEREN

Het gebruik van energie-efficiënte materialen, systemen en toestellen is erg belangrijk om het comfort van gebouwen te verzekeren en het energieverbruik te optimaliseren. Deze specifieke takken van de bouw- en productiesector kennen een snelle evolutie, onder andere door de snelle prijsstijging van de traditionele energiebronnen in Europa. Een van de grootste uitdagingen voor deze markt is evenwel het creëren van een voldoende 'kritische massa' om nieuwe technologieën ingang te doen vinden in de dagelijkse renovatiepraktijken.

Het systeem van de Energiepremies sluit aan op de logica van steunmaatregelen voor investeringen in energie-efficiëntie. Het biedt mensen die voor renovaties staan of een nieuwbouw neerzetten de kans om energie-efficiënte oplossingen te kiezen voor hun gebouw. Het ondersteunt op die manier ook de Brusselse renovatie- en bouwmarkt.

⁴ Globale energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2017 – samenvattend rapport – juni 2020

Energiepremies helpen om op lange termijn te investeren, door de energiekwaliteit van de renovatie of de nieuwbouw te verbeteren zodat woningen niet slecht geconfigureerd of verouderd zijn na verloop van 5, 10 of 15 jaar, terwijl de investeringen zelf (dak, raam, muur, ...) een aanzienlijk langere levensduur hebben. De premies geven mensen een 'duwtje in de rug' zodat ze net iets meer kunnen investeren in betere energieprestaties. In het licht van de onafwendbare stijging van de energieprijzen en de noodzaak om de uitstoot van broeikasgassen drastisch terug te dringen tegen 2050, is een beleid dat erin bestaat om investeringen te stimuleren die beantwoorden aan deze uitdagingen, een goed beleid.

De energiepremie speelt ook onrechtstreeks de rol van stimulator voor economische groei door indirect de transitie te bevorderen - en zelfs de toename - van bedrijven die opteren voor innovatie en door de opleidingen van de betrokken werknemers en ondernemers te stimuleren, alsook de lokale en moeilijk verplaatsbare technische beroepen. Door een beroep te doen op een vakman wordt de correcte en veilige uitvoering van de werken gewaarborgd en blijft de milieu-impact van de werkzaamheden of de installatie beperkt.

1.3 ONDERSTEUNING VAN DE DOORVOERING VAN EEN STRENGE EUROPESE ENERGIEWETGEVING

De energiepremie is ook een instrument dat nuttig kan bijdragen tot de doorvoering van een wetgeving en de naleving ervan.

De invoering van de EPB-verwarmingsreglementering is hier een goed voorbeeld van. Sinds 2012 is de premie voor verwarmingsketels onderworpen aan een erkenning van de installatie door een EPB-verwarmingsinstallateur, wat heeft geleid tot een stijging van de aanvragen tot erkenning door installateurs, meer bewustwording en voorlichting van de particulieren omtrent deze wetgeving en een kwaliteitsgarantie van de installaties.

1.4 KORTOM ...

Kortom, het systeem van de Energiepremies biedt de volgende voordelen:

- Gevolgen voor het milieu: bijdrage tot terugschroeven van CO₂-uitstoot door de betere energieprestaties van gebouwen.
- Sociale gevolgen: minder energieverbruik en dus lagere energiefactuur; optimalisering van de kosten voor duurzame energierenovatie voor de bouwmeesters; meer comfort voor de gebouwen die al of niet door de eigenaar bewoond worden; ondersteuning van de implementatie van Europese regelgeving inzake energie-efficiëntie;
- Economische gevolgen: ontwikkeling/groei van de markt van energie-efficiënte en innoverende renovaties; opwaardering van desbetreffend O&O;
- (Indirecte) gevolgen voor de tewerkstelling: behoud/stimuleren van tewerkstelling in de sector van de energie-efficiënte renovaties en lokale, officiële en niet of weinig verplaatsbare tewerkstelling;

2. HUIDIG WETTELIJK EN BUDGETTAIR KADER

Het systeem van de Energiepremies maakt deel uit van de familie van de subsidies voor een rationeel energieverbruik. Het wordt gespijsd door heffingen op de omzet van de distributienetbeheerders voor elektriciteit en gas⁵ die in het Begrotingsfonds voor het Energiebeleid worden gestort.

⁵ Wegens hun verplichting tot openbare dienstverlening

Van 2004 tot 2011 werd het systeem van de energiepremies uitgevoerd door SIBELGA. Vandaag wordt het technisch en administratief beheerd door Leefmilieu Brussel.

Het wettelijke kader van het systeem is de herziening van de ordonnanties van 20/07/2011 (ordonnanties tot wijziging van de ordonnantie van 19/07/2001 - ELEK en 01/04/2004 - GAS) betreffende de organisatie van de elektriciteits-/gasmarkt in het BHG en het BBHR van 9/02/2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Concreet berust de uitvoering van het systeem op 3 pijlers:

- het **jaarlijks uitvoeringsprogramma** dat het premiestelsel definieert en het jaarlijks toegekende budget bepaalt;
- de **begrotingsmachtiging** die de beschikbare bedragen bepaalt (onder voorbehoud van bijdragen aan het Fonds);
- Het **protocolakkoord tussen de minister bevoegd voor Energie, de minister bevoegd voor Begroting en de Inspectie van Financiën over de begrotingscontrole van de financiële steunmaatregelen op het vlak van energie**, dat de budgettaire en boekhoudkundige procedure voor de betaling van de premies vlotter laat verlopen.

2.1 HET UITVOERINGSPROGRAMMA EN HET JAARLIJKSE PREMIESTELSEL ZORGEN VOOR EEN DYNAMISCHE ONKADERING VAN DE PREMIESTELS

Het uitvoeringsprogramma is een document dat jaarlijks wordt goedgekeurd door de Regering en dat het **premiestelsel** bepaalt, d.w.z. de technische, administratieve en financiële voorwaarden voor de toekenning van de premies. De Regering herbepaalt hierin het toegekende budget. Onder bepaalde voorwaarden kunnen het programma en het budget in de loop van het jaar gewijzigd worden⁶. Het uitvoeringsprogramma verleent een zekere dynamiek aan het apparaat, omdat de jaarlijkse herziening van de technische bepalingen de quasi real-time ondersteuning van de evolutie van energie-efficiënte technologieën of technologieën die verband houden met hernieuwbare energiebronnen mogelijk maakt. De herziening van de technische clausules laat een relatief snelle reactie op de economische schommelingen toe.

Het uitvoeringsprogramma is een document van enkele bladzijden met een technische bijlage waarin de toekenningsvoorwaarden van het premiestelsel van het jaar in kwestie beschreven worden.

Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werkzaamheden die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden⁷. Aanvragen moeten binnen een termijn van 4 maanden na facturatie ingediend worden voor wat betreft het premiestelsel tot 2017 en binnen 12 maanden na facturatie vanaf het stelsel dat in 2018 in voege trad. Indien het beschikbare budget dreigt op te geraken in de loop van het jaar, zal Leefmilieu Brussel een bericht publiceren in het Belgisch Staatsblad, in de media die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestrijken en op de website van het Leefmilieu Brussel. In dit bericht staat in welke periode de uitgaven in kwestie in aanmerking blijven komen voor de premie of de interestbonificatie, binnen de grenzen van de budgettaire

⁶De Regering keurt vóór 1 oktober van elk jaar het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar goed van de acties met betrekking tot het rationeel gebruik van elektriciteit ten behoeve van alle categorieën van eindgebruikers en plaatselijke dienstverleners waarnaar wordt verwezen in het voorgaande lid, evenals de hieraan gerelateerde begroting. Dit uitvoeringsprogramma omvat de financiële en technische voorwaarden voor het verkrijgen van financiële steun. Het beheer van de toekenning en de betaling van de financiële hulp wordt georganiseerd door het Instituut.

Na advies van Brugel kan de Regering in het lopende jaar wijzigingen aan het uitvoeringsprogramma en het bijhorende budget goedkeuren.

⁷ De facturatedatum voor rechtstreekse premies of de datum van indiening voor de premiebeloftes.

enveloppe. Deze periode mag niet korter zijn dan twee weken, te rekenen vanaf de datum van verschijning in het Belgisch Staatsblad.

De wet verplicht een jaarlijkse rapportering over de uitvoering van het programma en de besteding van het budget.

2.2 DE JAARLIJKSE BEGROTINGSMACHTIGING BEPAALT DE BESCHIKBARE BEDRAGEN

De begrotingsmachtiging wordt bepaald door de ordonnantie betreffende de begroting die jaarlijks wordt goedgekeurd. Deze machtiging bepaalt het bedrag dat kan worden vastgelegd/betaald tijdens het begrotingsjaar, op basis van de betreffende basisallocaties van de gewestelijke begroting. Verschillende toewijzingen hebben betrekking op de energiepremies en verschillen afhankelijk van het type aanvrager (particulieren, verschillende categorieën van aanvragers uit de openbare sector, verschillende categorieën van aanvragers uit de privésector) en het type premie (studie of investering).

Deze toewijzingen gebeuren op basis van de bijdragen aan het REG-fonds. Daarom kan de begrotingsmachtiging (vastlegging, gelijktijdig visum) pas gebeuren in de mate dat de bijdragen daadwerkelijk in dit Fonds worden gestort. Dit betekent dat het niet volstaat dat een vastlegging of betaling wordt toegestaan om ook daadwerkelijk te worden uitgevoerd: dat kan pas gebeuren als het Fonds ook werkelijk gespijsd wordt.

2.3 HET PROTOCOLAKKOORD ZORGT VOOR EEN RELATIEVE VEREENVOUDIGING VAN HET BUDGETTAIR EN BOEKHOUDKUNDIG MECHANISME VOOR DE TOEKENNING VAN DE PREMIES

Gelet op het aantal te behandelen premieaanvragen en met het oog op een vlottere afhandeling, is de budgettaire en boekhoudkundige procedure sinds 2012 onderworpen aan een protocolakkoord van bepaalde duur tussen de minister van Energie, de minister van Begroting en de Inspectie van Financiën.

Het eerste protocolakkoord had betrekking op de periode 01/01/2012 tot 31/12/2013; het tweede werd in mei 2014 ondertekend en bestreek het jaar 2014. Het protocol zorgt ervoor dat de vastlegging en de uitkering van de premie gelijktijdig kan gebeuren (uitkering zonder afzonderlijk voorafgaand vastleggingsvisum van de inspecteur van Financiën of de minister van Begroting⁸). Sinds 2015 geldt er een meerjarig protocolakkoord om de werking van premievastleggingen en -uitkeringen te vereenvoudigen en te versnellen. Dat protocol bestrijkt een periode van 5 jaar (2015-2019). Het heeft ervoor gezorgd dat de premies sneller na de start van het nieuwe begrotingsjaar worden uitbetaald.

3. GLOBALE EVOLUTIE VAN HET PREMIESYSTEEM VAN 2004 TOT 2019

3.1 2019, NIEUWE REGELS VOOR GEZINNEN EN VERHOOGING VAN TWEE PREMIES

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft op 27 september 2018 het Energiepremiestelsel voor 2019 goedgekeurd, met behoud van het globale budget van ongeveer 22 miljoen euro. Dit stelsel is in lijn met de in 2016 aangekondigde continuïteit. De stabiliteit van de premiestelsels over de jaren heen zorgt voor continuïteit en stelt burgers in staat om de renovatie van hun gebouw goed te plannen. De premies blijven in 2019 gericht op de efficiëntste werkzaamheden (audit, isolatie en verwarming).

⁸ De premies zijn toelagen die, buiten dit protocol, individueel goedgekeurd moeten worden door de inspecteur van Financiën of de minister van Begroting, afhankelijk van de premiebedragen.

Er werden echter meerdere wijzigingen doorgevoerd:

- invoering van een nieuwe premie voor de periodieke EPB-controle van toestellen op gas;
- verhoging van het bedrag van de premie B2 - muurisolatie van buitenaf
- verhoging van het bedrag van de premie C1 – efficiënte verwarmingsketel;
- verhoging van de drempels van de inkomenscategorieën om ze in overeenstemming te brengen met de drempels voor woningrenovatie
- verruiming van de toegang tot de Energiepremies voor alle renovaties, met inbegrip van wanden die aan de EPB-reglementering onderworpen zijn, in het geval van zware renovatie

3.2 EVOLUTIE VAN HET AANTAL PREMIES EN DE UITGEKEERDE TOTAALBEDRAGEN

Er bestaan maar weinig bronnen die informatie verzamelen over energiepremies sinds hun invoering in 2004. Sinds 2014 geeft het jaarlijkse statistische verslag een doorlichting van het systeem en een onderlinge vergelijking van de stelsels. Onderstaande tabel geeft de gegevens weer in functie van de begrotingsjaren.

Tabel 1- Aantal premies en toegekende bedragen, 2004-2019

Begrotingsjaar energiepremies	Aantal toegekende premies	Toegekende bedragen
2004	1.840	€ 160.200
2005	15.419	€ 1.767.486
2006	18.381	€ 3.797.638
2007	15.126	€ 10.399.637
2008	16.489	€ 15.658.545
2009	25.951	€ 34.267.573
2010	16.652	€ 11.441.477
2011	19.526	€ 14.862.834
2012	13.787	€ 12.354.840
2013	15.169	€ 22.370.360
2014	15.528	€ 23.588.272
2015	17.345	€ 20.022.273
2016	10.925	€ 15.868.296
2017	7.642	€ 11.960.607
2018	9.980	€ 14.565.250
2019	10.394	€ 16.995.334
TOTAAL	230.154	€ 230.080.622

In het begin van 2012 lijkt het begrote budget onderbenut, wat in augustus 2012 leidt tot de goedkeuring van een nieuw stelsel met een aanzienlijke verhoging van het bedrag met 5 premies. Deze verhoging van het bedrag met 5 premies zal een vroegtijdige uitputting van het premiestelsel van 2013 tot gevolg hebben, alsook een hoge schuldenlast op de stelsels van 2014 en 2015.

Sinds 2014 liep het premiebedrag sterk terug, maar het gebruikte budget stemde overeen met het beschikbare budget. De premies die in 2015 werden uitbetaald waren dus voor de aanvragen van 2015 én voor de aanvragen die al in 2014 werden ingediend en toegekend, maar toen niet uitgekeerd konden worden.

Vanaf 2016 is het stelsel vereenvoudigd en zijn er sommige premies verdwenen (met name de premie voor huishoudtoestellen). Dit zorgde voor een daling van de budgettaire benutting. Om het volledige beschikbare budget te laten aanboren was het de bedoeling dat de nieuwe doelgroepen meer premieaanvragen indienden. Deze vooronderstelling kwam nog niet tot uiting in de feiten.

In 2017 bleef het stelsel, zoals de Regering dat wilde, stabiel en dus gelijk als in 2016. Bij de collectiviteiten zijn er evenwel twee nieuwe doelgroepen bijgekomen, namelijk de hogescholen en de universiteiten. Desondanks ligt het totaalbedrag van de toegekende premies 30% lager dan het bedrag van het jaar ervoor. Enkel de helft van het aanvankelijk beschikbare budget werd gebruikt.

2018 werd gekenmerkt door een toename met 30% van het aantal toegekende premies t.o.v. 2017. Twee derde van het beschikbare budget werd ook effectief gebruikt, d.w.z. 22% meer dan het jaar voordien.

Voor dit jaar 2019 steeg het aantal toegekende premies slechts met 4% ten opzichte van het jaar voordien, terwijl het bedrag met ongeveer 17% steeg. Meer dan 75% van het beschikbare budget werd gebruikt. De invloed van de verschillende verbeteringen en verhogingen begint zichtbaar te worden.

3.3 EVOLUTIE VAN DE KEUZE VAN TECHNIEKEN DIE DOOR DE PREMIES GEDEKT WORDEN

Tot 2015 waren de premies in de eerste plaats bedoeld om gebouwen te isoleren, vervolgens om energie-efficiënte systemen en toestellen te installeren (verwarming, sanitair warm water, verlichting, huishoudtoestellen) en tot slot om te investeren in hernieuwbare energie.

In 2016 vond een hervorming van de premies plaats met een nieuw stelsel dat hogere premies toekent aan collectiviteiten, en dat werd herschikt op de drie categorieën van prioritaire maatregelen voor de energie-efficiëntie van gebouwen, zoals geïdentificeerd in het gewestelijk Lucht-Klimaat-Energie plan, namelijk: audit, isolatie en warmte (zonnepanelen en zonneboilers).

Dankzij de jaarlijkse herziening kan men het systeem immers afstemmen op de beste technologieën die beschikbaar zijn op de markt.

3.4 MATE WAARIN REKENING WORDT GEHOUDEN MET HET INKOMENSNIVEAU VAN DE AANVRAGERS EN DE RVOHR-ZONE SINDS 2011

Sinds 2011 wordt bij de berekening van de toegekende premies rekening gehouden met 3 inkomenscategorieën: de basiscategorie (A), de categorie van gemiddelde inkomens (B) en de categorie van lage inkomens (C). Aanvragers uit categorieën B en C krijgen een hogere premie dan aanvragers uit de basiscategorie (categorie A).

3.4.1 PREMIECATEGORIEËN VOLGENS INKOMENS

Voor alle premies met betrekking tot werkzaamheden of investeringen voor een woongebouw worden er drie bedragen vastgelegd in functie van de categorie waartoe de aanvrager behoort:

- Categorie A - basisinkomen
- Categorie B - gemiddeld inkomen
- Categorie C - laag inkomen

De categorie wordt bepaald op basis van de som van de globale en de afzonderlijk belastbare inkomsten van de aanvrager en van iedereen ouder dan 18 jaar die staat op de gezinssamenstelling die het gemeentebestuur minder dan drie maanden voor de datum van indiening van de premieaanvraag heeft uitgereikt.

In het begin kwamen de inkomensgrenzen per categorie min of meer overeen met de bestaande grenzen voor de gezinsinkomens die van kracht waren voor de renovatiepremie. De plafonds werden vervolgens herzien in functie van de gezinssamenstelling (leeftijd van de aanvrager, alleenstaande, getrouwd of samenwonend, aantal personen ten laste) en het gezamenlijk inkomen van alle personen

ouder dan 18 jaar die deel uitmaken van dit gezin. In januari 2016 werden de plafonds per inkomenscategorie herzien, zodat ze in lijn waren met de renovatiepremies.

a) Begunstigden van de premies van categorie A (basiscategorie)

Standaard horen alle aanvragers tot deze categorie.

b) Begunstigden van de premies van categorie B (gemiddeld inkomen)

Het betreft gezinnen (natuurlijke personen) met een inkomen begrepen tussen € 35.782,80/jaar en € 71.565,60/jaar voor een alleenstaande persoon, en tussen € 50.782,80/jaar en € 86.565,60/jaar voor een koppel⁹.

c) Begunstigden van premies van categorie C (laag inkomen)

Het gaat om:

- gezinnen (natuurlijke personen) met een inkomen lager dan of gelijk aan € 35.782,80/jaar voor een alleenstaande persoon, en € 50.782,80/jaar voor een koppel;
- openbare vastgoedmaatschappijen (SIKB's) of personen die een huurovereenkomst hebben afgesloten met deze maatschappijen;
- openbare vastgoedmaatschappijen;
- het Woningfonds;
- rechthebbenden op een leefloon van het OCMW;
- rechthebbenden op de 'verhoogde tegemoetkoming' (RVV);
- 'beschermde afnemers'¹⁰;
- eigenaars-verhuurders¹¹;
- collectiviteiten¹²;
- mede-eigendommen¹³.

d) Vermeerderingen van de inkomensplafonds van gezinnen

De inkomensgrenzen voor categorieën B en C worden:

- vermeerderd met € 5.000 als de aanvrager (of de aanvragers bij een (echt)paar) jonger dan 35 jaar is/zijn op de aanvraagdatum;
- vermeerderd met € 5.000 per persoon die fiscaal ten laste is zoals vermeld op het aanslagbiljet 'Belasting op natuurlijke personen en aanvullende belastingen' van de Belastingdienst.

3.4.2 DE RVOHR-BONUS (MET INBEGRIJ VAN DE WIJKCONTRACTEN EN HET SVG-GEBIED)

Volledig residentiële gebouwen die in een RVOHR-zone of in een SVG (stadsvernieuwingsgebied) gelegen zijn (ruimte voor versterkte ontwikkeling van huisvesting en renovatie) genieten automatisch een verhoging van 10% van het premiebedrag. De plafonds voor de energiepremies blijven van kracht.

⁹ De echtgenoot/echtgenote of samenwonende(n) ouder dan 18 jaar, zoals vermeld in de gezinssamenstelling die minder dan 3 maanden vóór de indieningsdatum van de premieaanvraag door het gemeentebestuur werd afgeleverd.

¹⁰ Het betreft residentiële klanten met onbetaalde schulden die door hun commerciële energieleverancier in gebreke gesteld zijn en die door SIBELGA erkend worden.

¹¹ Eigenaars-verhuurders met een geregistreerde huurovereenkomst van ten minste drie jaar die één van de drie eerste aanbevelingen van het EPB-certificaat realiseren.

¹² Enkel wanneer het gebouw als geheel uitsluitend door een collectiviteit wordt gebruikt.

¹³ Rechtspersonen met een 'vereniging van mede-eigenaars' als juridische vorm.

DEEL I : ANALYSE VAN DE TOEGEKENDE PREMIES TIJDENS HET BEGROTINGSJAAR 2019

1. DE GLOBALE RESULTATEN VAN DE BEGROTING 2019: TOEGEKENDE PREMIEAANVRAGEN, TOEGEKENDE TOTAALBEDRAG

Tussen 1 januari en 31 december 2019 werden 10.394 premieaanvragen goedgekeurd op het begrotingsjaar 2019, wat een totaalbedrag van € 16.995.334 vertegenwoordigt.

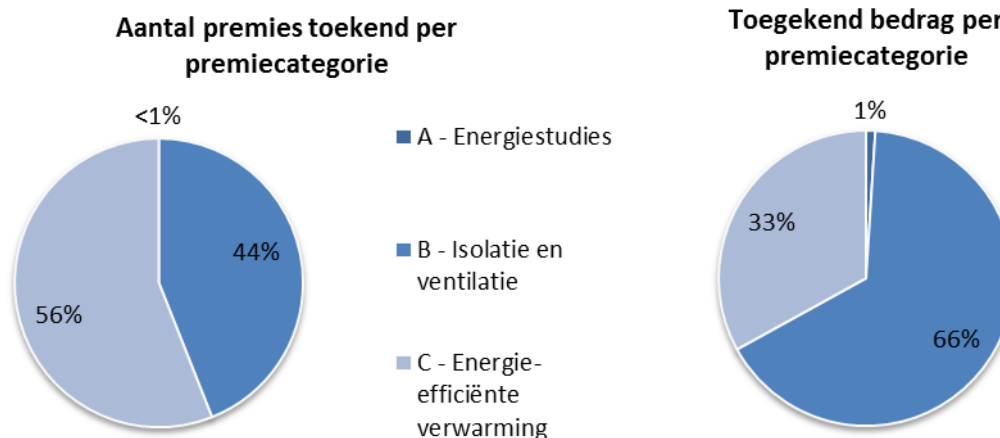
De premies op de begroting van 2019 worden verdeeld over 10.384 'directe premies' en 10 'premiebeloftes'. Het totaalbedrag van de premiebeloftes bedroeg € 291.193.

Sinds 2016 worden de premies gebundeld in drie grote technologische categorieën: studies, isolatie/ventilatie en efficiënte verwarming.

Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag

Premiecategorieën		Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
		#	%	€	%
A	Energiestudies	23	<1%	€ 135.545	1%
B	Isolatie en ventilatie	4.527	44%	€ 11.207.752	66%
C	Efficiënte verwarming	5.844	56%	€ 5.652.037	33%
Totaal		10.394		€ 16.995.334	

Figuur 1 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per premie categorie

Uit het onderzoek van deze categorieën blijkt dat de premies voor isolatie en ventilatie het meest in trek blijven, op de voet gevolgd door de premies voor efficiënte verwarming. Samen maken ze meer dan 99% van het totaal van de toegekende premies uit. Qua bedrag staat isolatie/ventilatie ruimschoots op kop, met 66% van het totaal toegekende bedrag. Dat was eveneens het geval in 2018 (71%), alsook in 2017 (70%). Dit jaar stijgt het bedrag van de verwarmingspremie's ook licht.

2. TECHNOLOGIEËN DIE DE VOORKEUR GENIETEN

Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag

Premiecategorieën		Type premie		Toegekende premies 2019	
				# premies	€ toegekend
A	Energiestudies	A1	Energieaudit	23	€ 135.545
B	Isolatie en verluchting	B1	Dakisolatie	1.542	€ 6.004.277
		B10	Passief of lage-energie	1	€ 6.514
		B2	Muurisolatie	675	€ 3.229.876
		B3	Vloerisolatie	304	€ 554.256
		B4	Superisolerende beglazing	1.732	€ 611.309
		B5	Efficiënte ventilatie	273	€ 801.520
C	Efficiënte verwarming	C1	Verwarmingketel	3.183	€ 4.088.727
		C3	Temperatuurregeling	2.341	€ 555.005
		C4	Warmtepomp - Verwarming	1	€ 4.750
		C5	Warmtepomp - sanitair warm water	44	€ 65.454
		C6	Gezamenlijke verbuizing	159	€ 842.341
		C7	Zonneboiler	12	€ 85.407
		C8	Periodieke EPB-controle	104	€ 10.353
Totaal				10.394	€ 16.995.334

In 2019 blijft de premie B1 - dakisolatie bedragsgewijs het meest toegekend. Van deze premie, waarvan het bedrag in het premiestelsel van 2018 werd verhoogd, stijgt het dit jaar uitgekeerde bedrag opnieuw. Na een stijging met 50% van het toegekende bedrag in 2018 ten opzichte van 2017, zien we in 2019 een stijging met 10% van het toegekende bedrag voor deze premie ten opzichte van 2018.

Wat het bedrag betreft, wordt premie B1 gevolgd door premie C1 - verwarmingsketel en B2 - muurisolatie, waarvan de bedragen in het premiestelsel van 2019 werden verhoogd. Het uitgekeerde bedrag van de premie C1 is met 33% gestegen ten opzichte van 2018, terwijl het uitgekeerde bedrag van de premie B2 met 10% is gestegen.

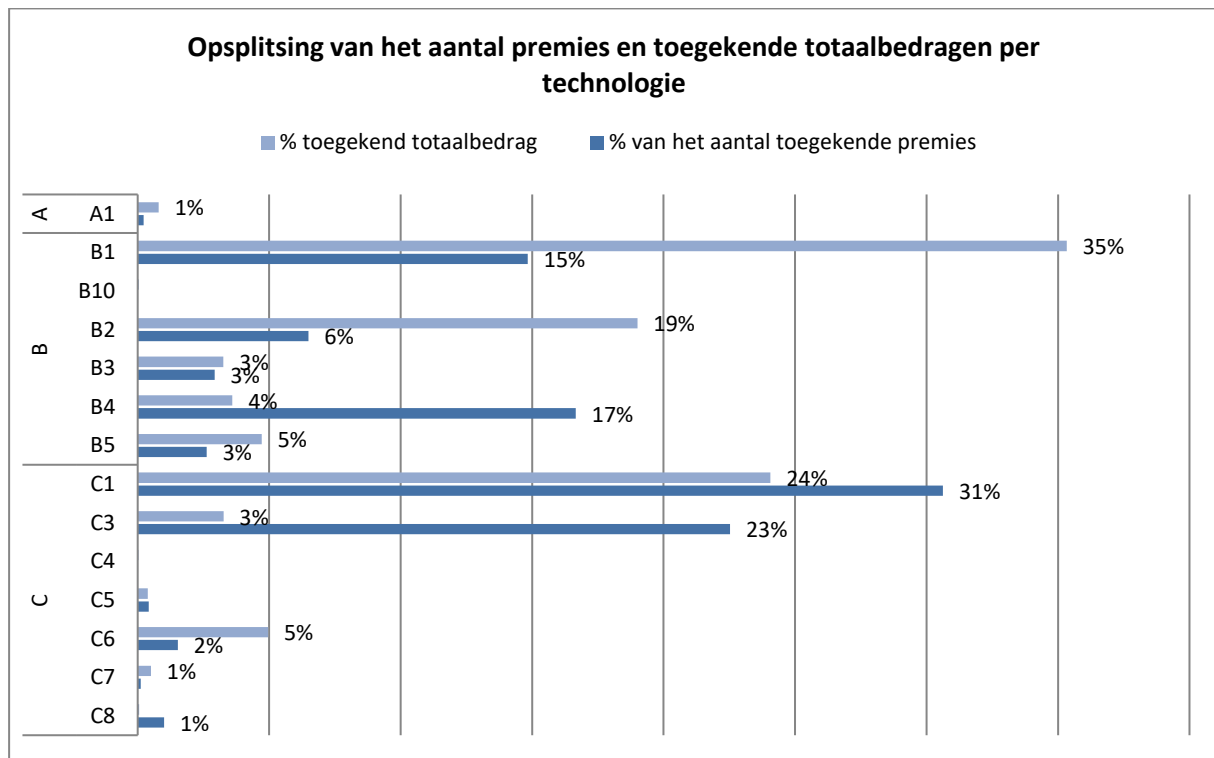
Qua aantallen toegekende premies neemt premie C1 de leiding, gevolgd door premie C3 - temperatuurregeling en premie B4 - superisolerende beglazing. De onderstaande figuur geeft de cijfers van voorgaande tabel weer, vertaald naar het percentage van het totaal toegekende aantal en het totale toegekende bedrag.

DE NATUURLIJKE ISOLATIE BONUS

De natuurlijke isolatie bonus heeft betrekking op de isolatiepremie (dak, muren, vloer) en wordt uitgekeerd wanneer de geplaatste isolatielaag of -lagen voor meer dan 85% uit hernieuwbare componenten bestaan. Het percentage premies dat met deze bonus toegekend werd, varieert van 11% voor de dakisolatiepremie tot 7% voor de premies aangaande muur- en vloerisolatie.

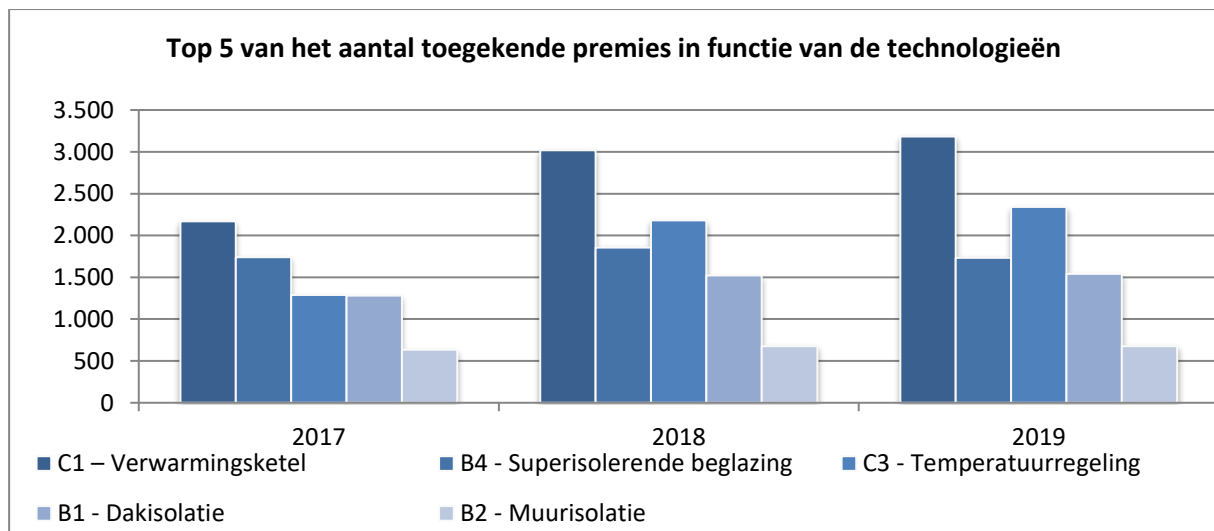

Figuur 2 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per technologie

Onderstaande figuren tonen de top 5 tussen 2017 en 2019 van de toegekende premies in functie van de technologieën, volgens het aantal en het bedrag. Sinds 2017 zijn de premies van de top 5, in aantal premies uitgedrukt, identiek. Het aantal C1- en C3-dossiers is gestegen en de B1-premie is in 2018 gestegen en in 2019 gestabiliseerd.

Figuur 3 - Top 5 van het aantal toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2017

Gelijklopend daarmee stellen we vast dat de stijging van de bedragen die voor premie B1 - dakisolatie worden toegekend doorzet. Hoewel de totale geïsoleerde oppervlakte met 15% is afgenomen ten opzichte van 2018, is het totale toegekende bedrag met € 600 k gestegen als gevolg van de verhoging van het bedrag van deze premie in het stelsel van 2018.

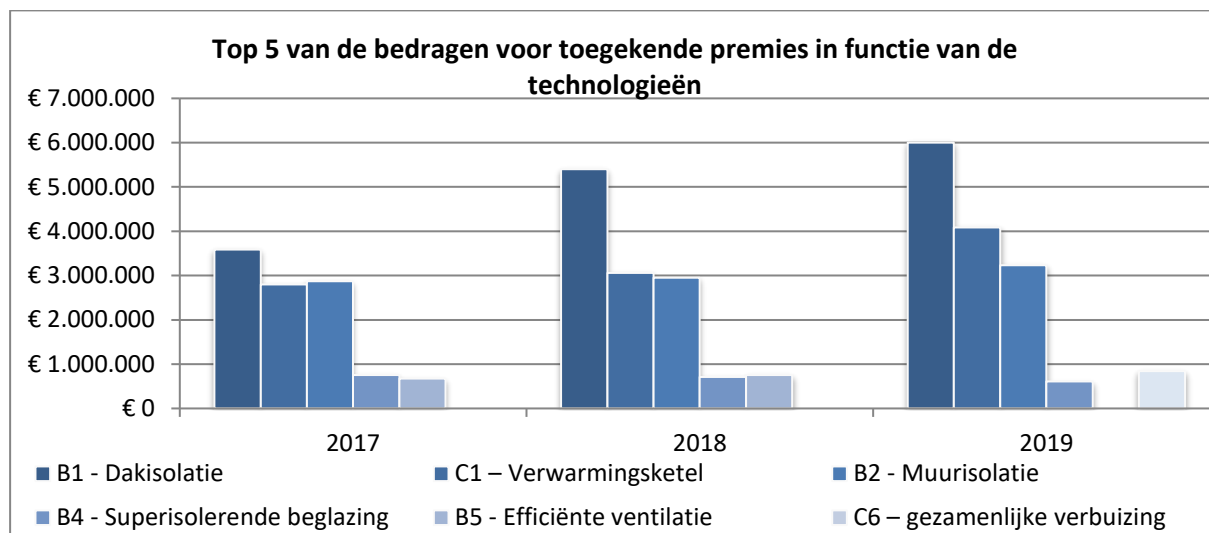

Het bedrag van de premie C1 - verwarmingsketel is dit jaar aanzienlijk gestegen (€ 1 miljoen) als gevolg van de verhoging van het premiebedrag in het stelsel van dit jaar.

De premie B2 - muurisolatie, hoewel ook verhoogd in het stelsel 2019 (alleen voor isolatie van buitenaf), laat een kleinere stijging zien. Dit is het gevolg van een afname van 6% van het oppervlak van de van buitenaf geïsoleerde muren.

De premie C6 - gezamenlijke verbuizing treedt toe tot de top 5 van de in 2019 meest toegekende premies, uitgedrukt in bedragen.

Figuur 4 - Top 5 van de bedragen voor toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2017

3. DE ENERGIEPREMIES EN DE BRUSSELSE GEBOUWEN

Dit hoofdstuk geeft een analyse van alle Energiepremies in begrotingsjaar 2019, hetzij 10.394 premies die goed zijn voor een totaalbedrag van € 16.995.334.

3.1 INLEIDING: DE BRUSSELSE GEBOUWEN¹⁴ EN HUN ENERGIEVERBRUIK¹⁵

Brussel telt momenteel **194.689 gebouwen** (op 1 januari 2019), waarvan 164.025 residentiële (84%) en 30.664 niet-residentiële gebouwen (16%). Van deze residentiële gebouwen zijn momenteel ongeveer **579.619 wooneenheden**. De meeste daarvan bevinden zich in appartementsgebouwen (56%).

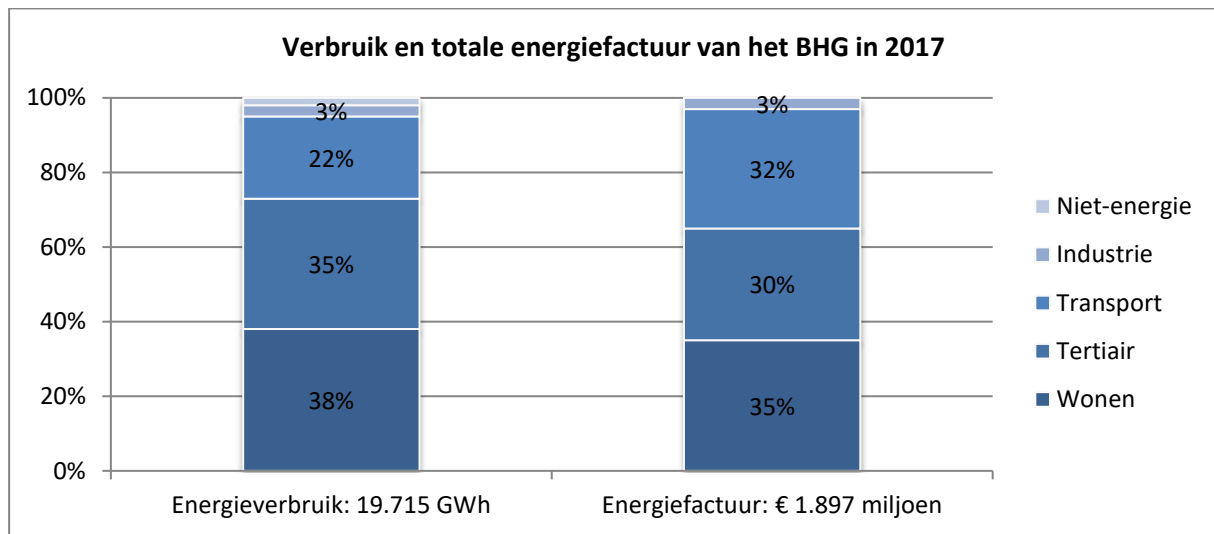
In 2017 bedroeg het totale energieverbruik van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 19.715 GWh, waarvan meer dan 74% door residentiële, tertiaire en industriële gebouwen.

Zo liep de energiefactuur van het Gewest op tot € 1.897 miljoen, waarvan ongeveer 68% voor rekening van de gebouwen.

¹⁴Gegevens BISA en STATBEL (1 januari 2020)

¹⁵ Globale energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2017 – samenvattend rapport – juni 2020

Figuur 5 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2017 - Verdeling per economische sector

3.2 TYPES EN FUNCTIES VAN DE BETREFFENDE GEBOUWEN

De energieprijzen worden hoofdzakelijk toegekend voor de verbetering van de energieprestaties van woningen, wat blijkt uit zowel het aantal premies (98%) als het toegekende totaalbedrag (91%), zoals weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 4 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype

Gebouwtype	Statistieken 2019 ¹⁵		Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	# gebouwen	# eenheden	#	%	€	%
Eengezinswoning	127.576	210.218	4.615	44%	€ 5.894.574	35%
Appartementsgebouw	36.449	324.730	5.591	54%	€ 9.491.715	56%
Niet-residentieel gebouw	30.664	44.671	188	2%	€ 1.609.045	9%
Totaal			10.394		€ 16.995.334	

De verdeling woning/niet-woning is nagenoeg hetzelfde als in de voorbije jaren.

In verband met de gebouwtypes en -functies kunnen de beschikbare gegevens echter onbetrouwbaar zijn, want de invoer is gebaseerd op de inlichtingen van de aanvrager. Dat kan leiden tot verscheidene situaties of ondervragingen, met name:

- In het geval van een vrijstaande, tot verschillende wooneenheden omgebouwde eengezinswoning (flat of appartement op de zolder): gaat het om een eengezinswoning of een appartementsgebouw?
- In het geval van een appartementsgebouw, heeft de aanvrager de keuze om een aanvraag in te dienen voor elke wooneenheid afzonderlijk, ofwel om een enkele aanvraag in te dienen voor de volledige mede-eigendom. In het eerste geval is het mogelijk om voor eenzelfde

gebouw negen premieaanvragen in te dienen (gemiddeld aantal wooneenheden per woning volgens BISA); in het tweede geval is er maar één aanvraag voor het geheel.

- In het geval van een gebouw met verschillende functies (bijvoorbeeld handelszaak en woning) wordt de bestemming van het gebruik bepaald al naargelang van het hoofdgebruik van het gebouw. De aanvrager dient echter niet altijd juist volgens deze verhouding in. Zo zou hij ervoor kunnen kiezen zijn premie voor zowel een tertiair als een residentieel gebouw aan te vragen.

Sinds 2017 en het gebruik van het onlineformulier op IRISbox wordt de aanvrager geholpen bij het invoeren van de juiste bestemming in functie van het hoofdgebruik van het gebouw. De invoering van het unieke formulier en de toevoeging van een nieuw aanvinkvakje voor 'appartement' levert bovendien meer betrouwbare statistieken op.

Samenvattend, op basis van de gegevens die momenteel gencodeerd zijn, kunnen we geen sluitende conclusie trekken wat betreft het preferentiële gebruik van premies voor eengezinswoningen of appartementsgebouwen. Dankzij de middelen die er kwamen om de aanvrager te helpen zijn dossier in te vullen, zijn ze evenwel steeds nauwkeuriger. Bovendien komt de opsplitsing van het toegekende bedrag per bestemming wel degelijk overeen met de opsplitsing van de eenheden (eengezinswoning, appartement en niet-residentiële eenheid) op het grondgebied van Brussel.

3.3 RENOVATIE EN NIEUWBOUW

De aanvrager moet op het formulier aanduiden of de premie bestemd is voor nieuwbouw of renovatie. De meeste premies worden enkel uitgekeerd voor renovaties.

Sinds het schrappen van de meerderheid van de beschikbare premies voor nieuwbouw, zoals premie B10 (passief of lage-energie) en B5 (groendak), die het gros uitmaken van de premies voor nieuwbouw in 2016 (63% van het aantal en 89% van het toegekende budget), is de premiegraad voor nieuwbouw echter heel laag tot quasi nihil, ondanks dat er nog drie premies bestaan die ook openstaan voor gebouwen van minder dan 10 jaar C4 – warmtepomp (thermisch), C5 – warmtepomp (SWW) en C7 – zonneboiler.

Dit jaar werden drie premies toegekend: een C4 (€ 4.750), een C5 (€ 1.372,5) en een C7 (€ 3.564). Deze drie premies vertegenwoordigen 0,03% van totale aantal toegekende premies en 0,06% van het totaalbedrag.

4. WIE KRIJGT DE PREMIES? ANALYSE PER BELANGRIJKSTE ACTIVITEITENSECTOREN: GEZINNEN, OVERHEID, PRIVAAT EN VZW'S

4.1 ALGEMENE RESULTATEN

Op het premieaanvraagformulier moet de aanvrager kiezen tussen 21 activiteitensectoren¹⁶ die het soort van aanvrager beschrijven die het best overeenkomt met zijn situatie. Voor de goede leesbaarheid van dit verslag werden de premies gegroepeerd in vier belangrijke activiteitensectoren:

- **gezinnen:** een belangrijke groep aanvragers die doorgaans een premie voor een residentieel goed aanvraagt (eengezinswoning of appartementsgebouw). Aan deze categorie werden ook de aanvragen van mede-eigenaars of gebouwenbeheerders toegevoegd.
- **Privésector:** deze categorie omvat zowel de privébedrijven als de vrije scholen.
- **Openbare sector:** deze categorie omvat ook andere entiteiten zoals de gemeenten, de OCMW's, de OVM's, de overheidsdiensten, enz. maar niet de vzw's.
- **Vzw's:** de vzw's vertegenwoordigen een categorie op zich, wat een betere analyse van de gegevens van deze sector mogelijk maakt.

Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren

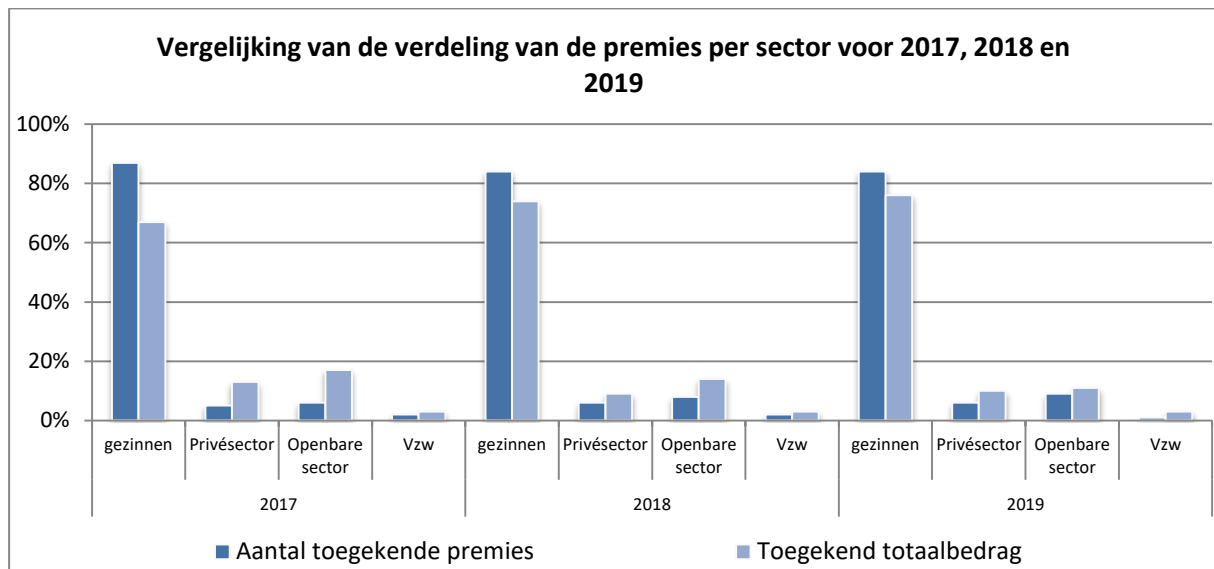
Aanvragers	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
gezinnen	8.747	84%	€ 12.987.419	76%
Privésector	594	6%	€ 1.677.783	10%
Openbare sector	900	9%	€ 1.851.490	11%
Vzw	153	1%	€ 478.642	3%
Totaal	10.394		€ 16.995.334	

Een overweldigende meerderheid van de premies gaat naar huishoudens: 84% van het aantal premies, voor 76% van het totale toegekende bedrag. Deze tendens is relatief stabiel ten opzichte van de vorige jaren, zowel wat het aantal als het bedrag betreft.

¹⁶ Deze activiteitensectoren zijn gekoppeld aan economische codes waarvan de indeling wordt opgelegd door Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 die de uitgaven en opbrengsten vermeldt.

Figuur 6 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2017, 2018 en 2019

4.2 DE GEZINNEN ONDER DE LOEP

4.2.1 TECHNOLOGISCHE KEUZES: DE MEEST GEVRAAGDE PREMIES ZIJN VOOR DE VERVANGING VAN HET VERWARMINGSSYSTEEM EN SUPERISOLERENDE BEGLAZING

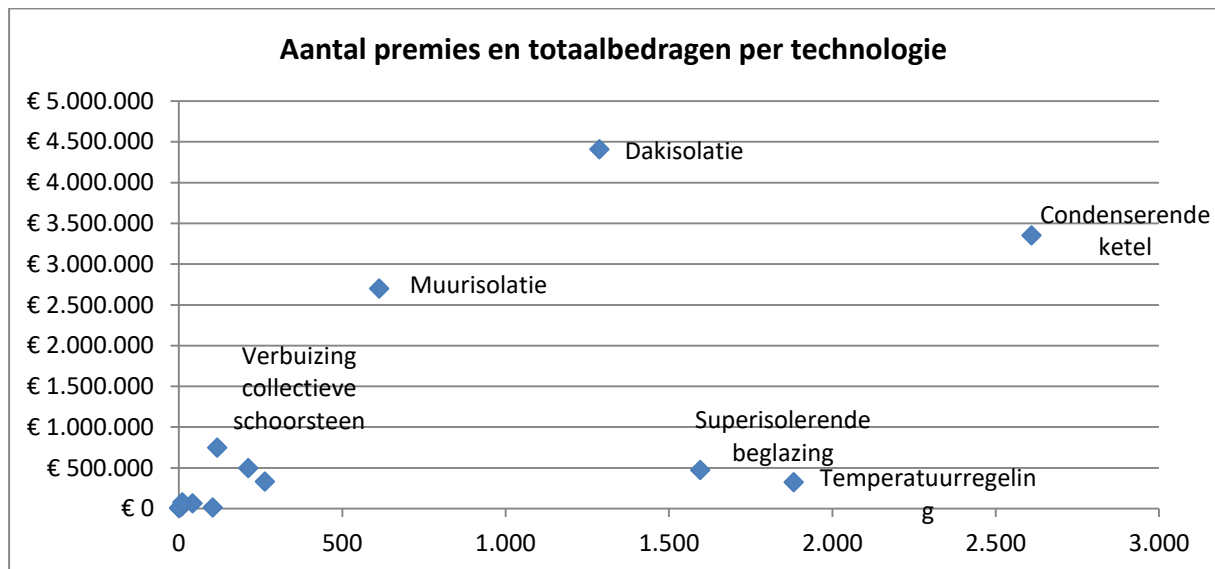
Voor de gezinnen blijft de top 3 in de lijn van 2018, zowel voor het aantal toegekende premies als voor het bedrag.

Het grootste aantal premieaanvragen gaat nog steeds naar condensatieketels (30%), gevolgd door temperatuurregeling (22%), op de hielen gezeten door de plaatsing van superisolerende beglazing (18%).

Net als in 2018 neemt dakisolatie de grootste hap uit het budget, maar staat met een aandeel van 15% pas op de vierde plaats in termen van aantallen. Vanuit financieel oogpunt kapen 3 premies samen bijna 80% van het premiebudget weg: 34% voor dakisolatie, 26% voor verwarmingsketels en 21% voor muurisolatie.

Figuur 7 - Aantal premies en totaalbedrag voor gezinnen, per technologie

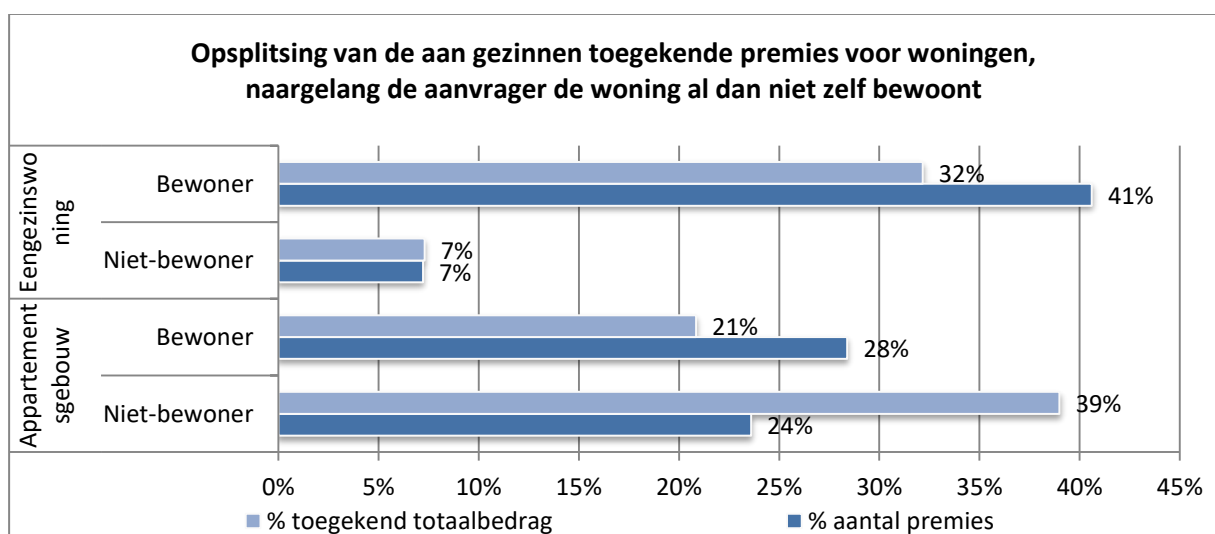

4.2.2 OPSPLITSING BEWONER/NIET-BEWONER

De notie 'bewoner/niet-bewoner' is gebaseerd op het gegeven dat het adres waarop de werken plaatsvinden al dan niet hetzelfde is als het adres van de aanvrager. Deze waarde is enkel indicatief, omdat de aanvrager in vele gevallen (totale renovatie bijvoorbeeld) zijn nieuwe woning betreft na voltooiing van de werken, wat dus een vertekend beeld geeft. Bovendien worden de meeste aanvragen ingediend via de gebouwbeheerders of verenigingen van mede-eigenaars. In dat geval kan het adres van de werken nooit hetzelfde zijn als het adres van de aanvrager, die de woning 'niet bewoont', terwijl de eigenaar van de woning in kwestie wél ter plaatse woont of zal wonen na de werken.

Onderstaande grafiek houdt geen rekening met verenigingen van mede-eigenaars, gebouwbeheerders of residenties, wat een realistischer beeld geeft.

Figuur 8 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont

Een gezin vraagt vooral premies aan voor het goed dat het bewoont (69%) ten aanzien van het goed dat het niet bewoont. Het gemiddeld toegekende bedrag verschilt echter sterk naargelang het gezin

het goed bewoont (€ 1.142) of niet bewoont (€ 2.233). De vraag rijst dan ook wat de bedoeling van de niet-bewonende aanvrager is: is hij van plan om het goed te bewonen nadat de werken voltooid zijn, of wil hij het verhuren?

Sinds 2016 hebben eigenaars-verhuurders toegang tot de voorkeurscategorie. Voor het budget van 2019 betreft dat 251 aanvragen voor een bedrag ter waarde van € 455.579 (cf. punt 5.2). Ze zijn voornamelijk verdeeld over premies voor vervanging van beglazing (68 aanvragen) en vervanging van de verwarmingsketel (66 aanvragen). Het totale bedrag dat aan eigenaars-verhuurders wordt toegekend, stemt overeen met 8% van het totale bedrag dat aan eigenaars-niet-bewoners wordt toegekend.

4.3 DE OPENBARE SECTOR ONDER DE LOEP

4.3.1 ALGEMENE RESULTATEN

Bij de aanvragers van de openbare sector worden de besturen, openbare diensten, overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut gerekend.

Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare sector (aantal en bedrag)

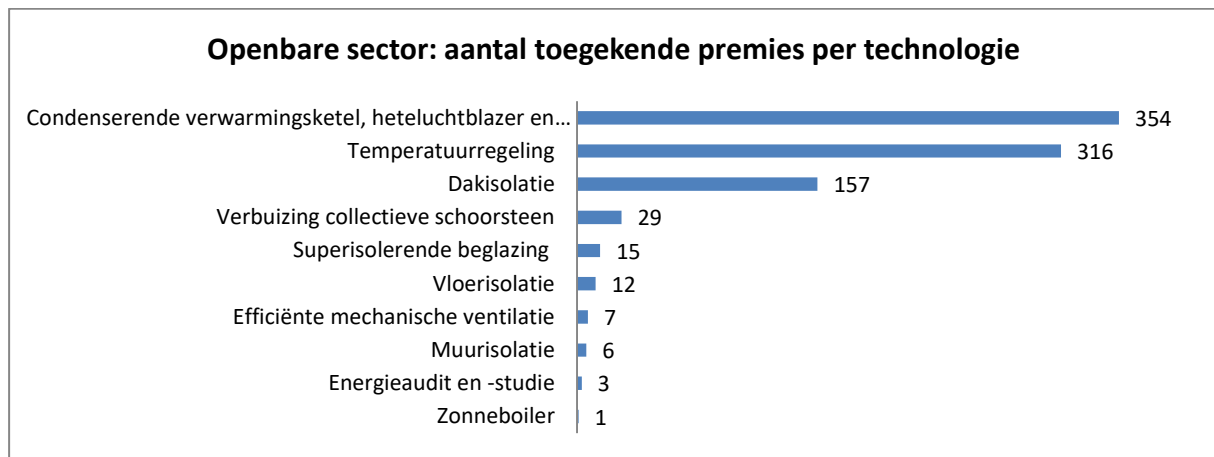
Openbare sector	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
Gemeente	58	€ 596.454
OCMW	60	€ 44.310
School Franse Gemeenschap	1	€ 1.513
Overheidsbedrijf	742	€ 1.126.256
Woningfonds	39	€ 82.957
Totaal	900	€ 1.851.490

Het is niet verrassend dat overheidsbedrijven zijn veruit het sterkst vertegenwoordigd bij de aanvragers uit de openbare sector (ongeveer 82%). Het overgrote deel van die overheidsbedrijven zijn OVM's, dat wil zeggen maatschappijen die een sociale woning moeten verschaffen aan personen die aan de toelatingscriteria beantwoorden. Deze aanvragers ontvangen een verhoogde premie van categorie C, net als gezinnen met een laag inkomen.

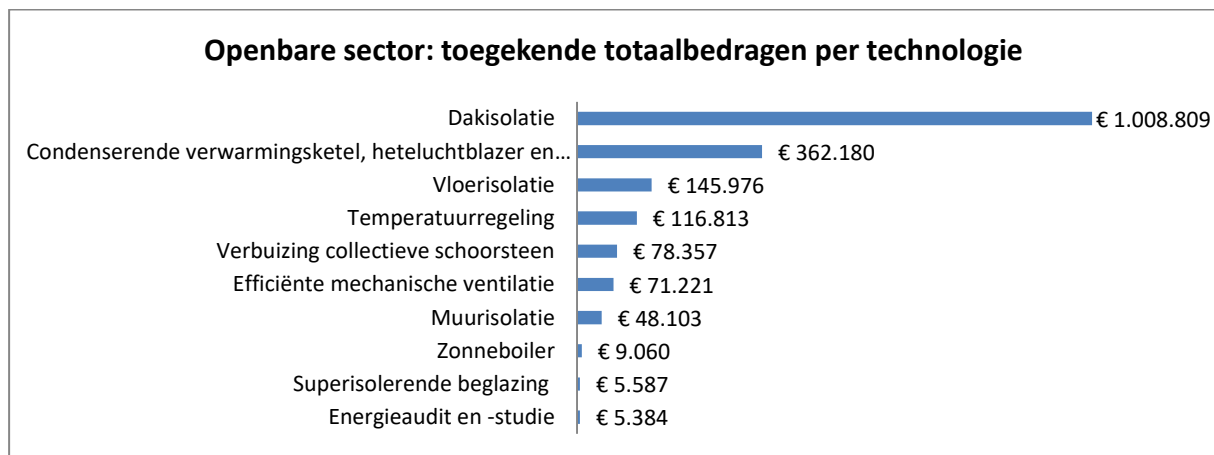

4.3.2 TECHNOLOGISCHE KEUZES: VERWARMINGSKETELS EN WARMTEREGELING ZIJN HET STERKST VERTEGENWOORDIGD IN AANTALLEN, DAKISOLATIE IN PREMIEBEDRAGEN.

Figuur 9 - Aantal premies toegekend aan de openbare sector, per technologie

Figuur 10 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare sector, per technologie

De premie voor de condensatieketel wordt het vaakst toegekend (40%) en krijgt, als tweede in het klassement, 20% van het aan de overheidssector toegekende totaalbedrag. De tweede vaakst toegekende premie is die voor temperatuurregeling (35%), maar heeft slechts betrekking op 6% van de toegewezen bedragen. De dakisolatiepremie, die 54% van het aan de publieke sector toegekende bedrag verbruikt, betreft slechts 17% van de aanvragen.

4.3.3 FUNCTIE EN SOORTEN VAN GEBOUWEN: AAN WONEN TOEGEKENDE PREMIES: MEER DAN TWEE DERDE VAN HET TOTAALBEDRAG VAN DE OPENBARE SECTOR

Tabel 7 - Premies toegekend aan de overheidssector

Openbare sector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	321	36%	€ 606.306	33%
Appartementsgebouw	535	59%	€ 653.437	35%
Niet-residentieel gebouw	44	5%	€ 591.747	32%
Totaal	900		€ 1.851.490	

Op de 900 aanvragen inzake wonen komen er 774 (95%) van openbare bedrijven die in huisvesting actief zijn (735 voor de OVM's en 39 voor de Woningfondsen).

4.4 DE PRIVÉSECTOR ONDER DE LOEP

4.4.1 DE AANVRAGERS UIT DE PRIVÉSECTOR: BEDRIJVEN EN VRIJE SCHOLEN

De aanvragers uit de privésector worden opgesplitst in twee hoofdcategorieën: bedrijven en vrije scholen. In deze sector gaat ongeveer 68% van het premiebedrag naar de bedrijven. Dit is een aanzienlijke daling ten opzichte van 2018, toen het aandeel van het bedrag dat aan deze doelgroep werd toegewezen 87% bedroeg. Deze daling vond plaats ten voordele van de scholen, waarvoor het toegekende bedrag met ongeveer € 350 k is verhoogd.

Tabel 8 - Premies toegekend aan de privésector

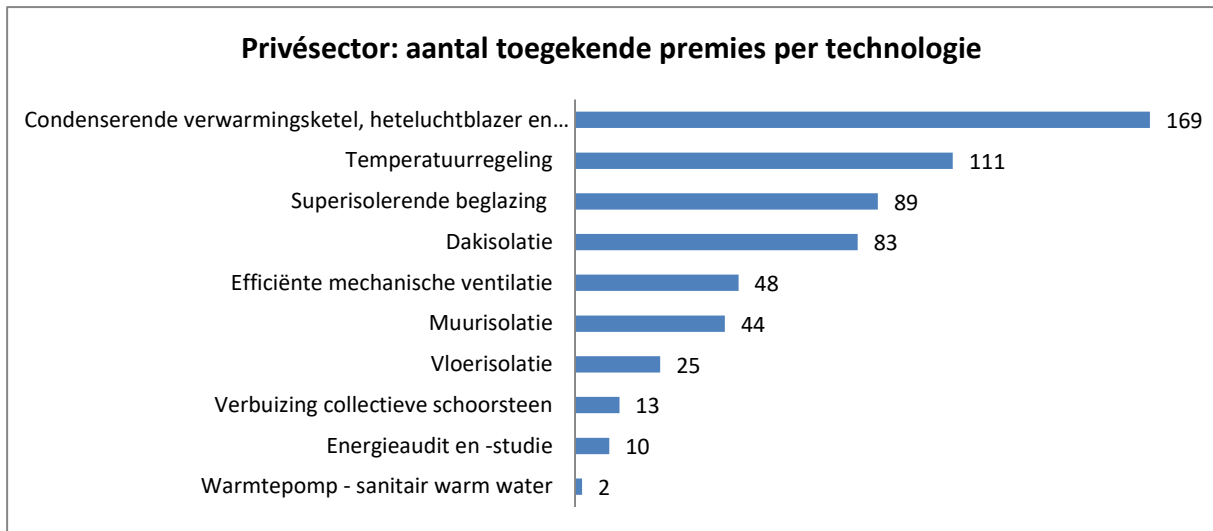
Privésector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Vrije school	47	8%	€ 528.616	32%
Privébedrijf	547	92%	€ 1.149.167	68%
Totaal	594		€ 1.677.783	

De meerderheidscategorie van de privébedrijven omvat vastgoedkantoren (die premies aanvragen voor alle types van gebouwen, waaronder residentiële gebouwen) en bedrijven die hun eigen gebouwen laten renoveren of bouwen (tertiaire en/of industriële sector).

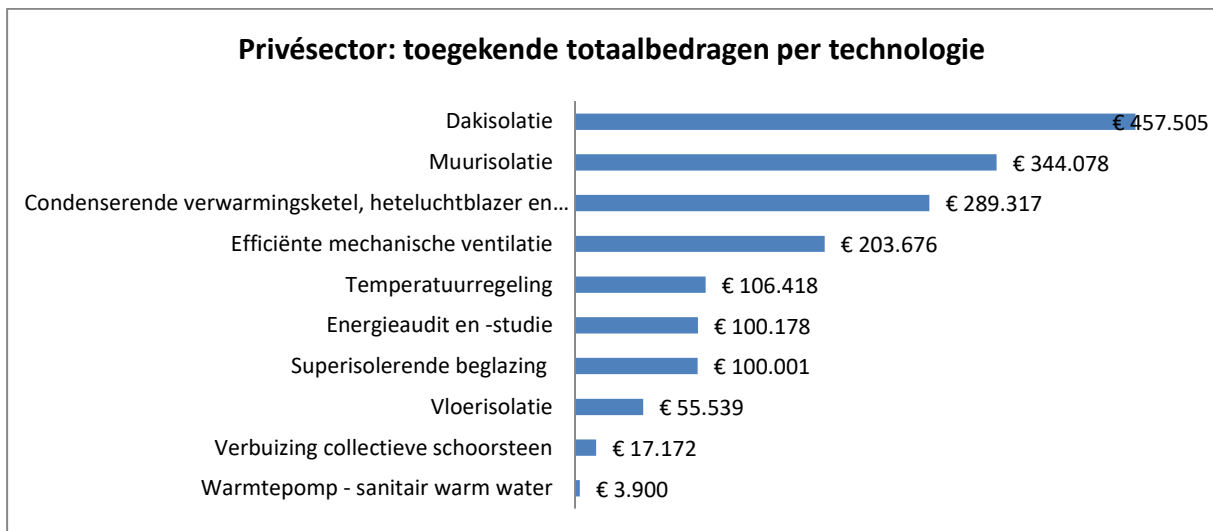

4.4.2 TECHNOLOGISCHE KEUZE: VERDELING VERGELIJKBAAR MET DIE VAN DE OVERHEIDSSECTOR

Figuur 11 - Aantal premies toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie

Figuur 12 - Premiebedragen toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie

Hoewel het vaakst toegekend (28%), neemt de premie voor verwarmingsketels slechts 17% van het bedrag voor haar rekening. Op de tweede plaats staat de temperatuurregeling (19% in aantallen), die in termen van bedragen een vrij beperkt aandeel heeft, nl. amper 6%. De 83 premies voor muurisolatie vertegenwoordigen dan weer 27% van het totaalbedrag.

4.4.3 FUNCTIES EN TYPES VAN GEBOUWEN: APPARTEMENTSGEBOUWEN HET MEEST GESUBSIDIEERD

Kijken we naar de bedragen, dan blijkt dat 84% van het totaalbedrag van de premies aan de privésector bestemd is voor huisvesting, een aantal dat in stijgende lijn gaat in vergelijking met 2018 en 2017 waar het om 75% ging.

Tabel 9 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw

Privésector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	89	15%	€ 109.676	7%
Appartementsgebouw	408	69%	€ 838.217	50%
Niet-residentieel gebouw	97	16%	€ 729.890	43%
Totaal	594		€ 1.677.783	

4.5 VZW'S ONDER DE LOEP

4.5.1 AANVRAGEN VAN VZW'S: ALGEMENE RESULTATEN

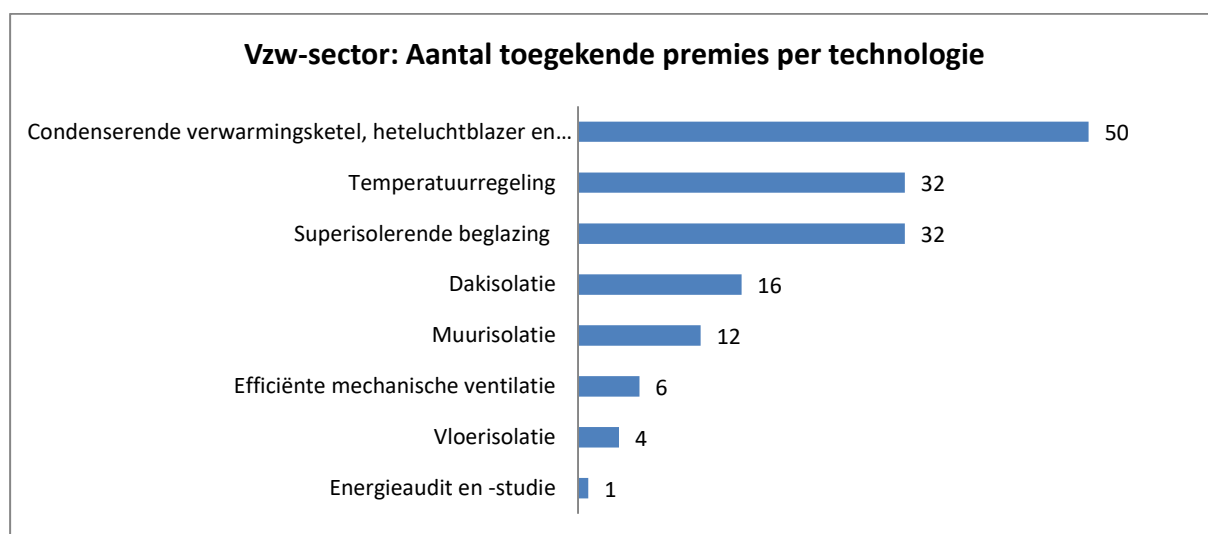
Het aantal premies voor vzw's is ten opzichte van vorig jaar licht gedaald, terwijl het toegekende bedrag licht is gestegen. Het gaat daarbij vooral om SVK's en scholen.

Tabel 10 - Premies aan vzw's

Vzw-sector	Toegekende premies	
	#	€
Vzw	153	€ 478.642

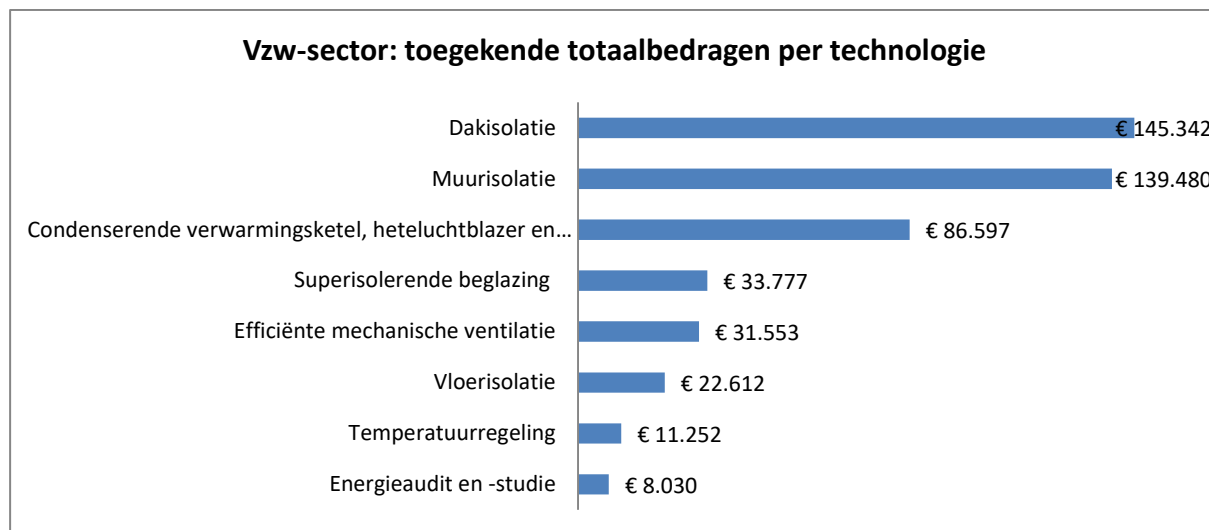
4.5.2 KEUZE VAN TECHNOLOGIE :

Figuur 13 - Aantal premies toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie

De premie verwarmingsketels komt op nummer één te staan, en bevestigt de trend in de andere sectoren. Ze vertegenwoordigt bijna een derde van het totaal aan toegekende premies. Vervolgens komen de premies voor superisolerende beglazing en temperatuurregeling (beide 21%).

Figuur 14 - Premiebedragen toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie

In termen van bedragen staat de premie dakisolatie op één (30%), op de hielen gevolgd door de premie muurisolatie (29%). De plaatsing van een efficiënte verwarmingsketel staat op de derde plaats, met een aandeel van 18% van het toegekende bedrag voor deze sector.

4.5.3 FUNCTIES EN SOORTEN VAN GEBOUWEN: DE MEERDERHEID VAN HET BEDRAG VOOR DE RESIDENTIEEL SECTOR

Tabel 11 - Opsplitsing van de aan vzw's toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw

Vzw-sector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	22	14%	€ 48.690	10%
Appartementsgebouw	100	66%	€ 220.009	46%
Niet-residentieel gebouw	31	20%	€ 209.943	44%
Totaal	153		€ 478.642	

In tegenstelling tot 2018, toen de meerderheid van het bedrag voor de tertiaire sector was bestemd (53% van het totaal), worden de premies in 2019, zowel in aantal als in bedrag, vooral toegekend voor de residentiële sector (respectievelijk 80% en 56%).

5. WIE KRIJGT DE PREMIES? DOORLICHTING PER INKOMENSCATEGORIE

5.1 CATEGORIEËN DIE UITGEBREID WORDEN NAAR ALLE DOELGROEPEN

In de onderstaande tabel worden de vier eerder geanalyseerde sectoren weergegeven, waarbij mede-eigendommen uit de sector gezinnen worden geëxtraheerd om de aan hen toegekende premies te benadrukken. Deze tabel geeft de opsplitsing per inkomenscategorie van het aantal en het bedrag van de toegekende premies weer.

Het is duidelijk dat 2/3 van het totale toegekende bedrag naar categorie C gaat. In deze categorie gaat 3/4 van het bedrag naar huishoudens, inclusief mede-eigendommen.

Gezinnen komen in aanmerking voor de drie inkomenscategorieën.

Tabel 12 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie

Inkomenscategor orie	Basis - categorie A		Gemiddelde inkomens - Categorie B		Lage inkomens - categorie C	
	#	€	#	€	#	€
Gezin	3.179	2.719.297	1.589	€ 1.631.421	3.437	€ 4.446.093
Mede-eigendom					542	€ 4.190.608
Openbaar	95	€ 99.727			805	€ 1.751.763
Privé	508	€ 953.404			86	€ 724.379
Vzw	40	€ 167.649			113	€ 310.993
Totaal	3.822	€ 3.940.077	1.589	€ 1.631.421	4.983	€ 11.423.836

De openbare sector, de privésector en de vzw's worden standaard tot de basiscategorie gerekend.

De doelgroepen (collectiviteiten, mede-eigendommen, SIKB's, Woningfondsen, OVM's,...) ontvangen automatisch verhoogde premies in een lage-inkomenscategorie.

De aan categorie C verbonden bedragen richten zich ook tot overheidsinstellingen wier opdracht het is om bij te dragen tot het ter beschikking stellen van huisvesting aan huishoudens met een gemiddeld en/of laag inkomen, en om deze huisvesting te beheren: SVK's, OVM's en Woningfondsen.

5.2 HET AANTAL PREMIES EN DE PREMIEBEDRAGEN BIJ DE PRIORITAIRE DOELGROEPEN ZIJN IN DUIDELIJK STIJGENDE LIJN.

In 2016 besloot de Brusselse Regering drie doelgroepen te bevoordelen - collectiviteiten (school, crèche,...), mede-eigendommen en eigenaars-verhuurders - door ze gelijk te schakelen met categorie C.

Het aantal aanvragen van **eigenaars-verhuurders**, dat sinds 2016 is gestegen, is dit jaar licht gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar (-10%). Het bedrag dat voor deze doelgroep wordt toegekend, blijft echter licht stijgen.

De **mede-eigendommen** blijven groeien met meer dan 20% in vergelijking met 2018 in het aantal toegekende premies en met meer dan 40% in bedragen.

De **collectiviteiten**, die in 2018 stabiele cijfers hebben geboekt ten opzichte van 2017, zijn dit jaar zowel in aantal als in bedrag verdubbeld.

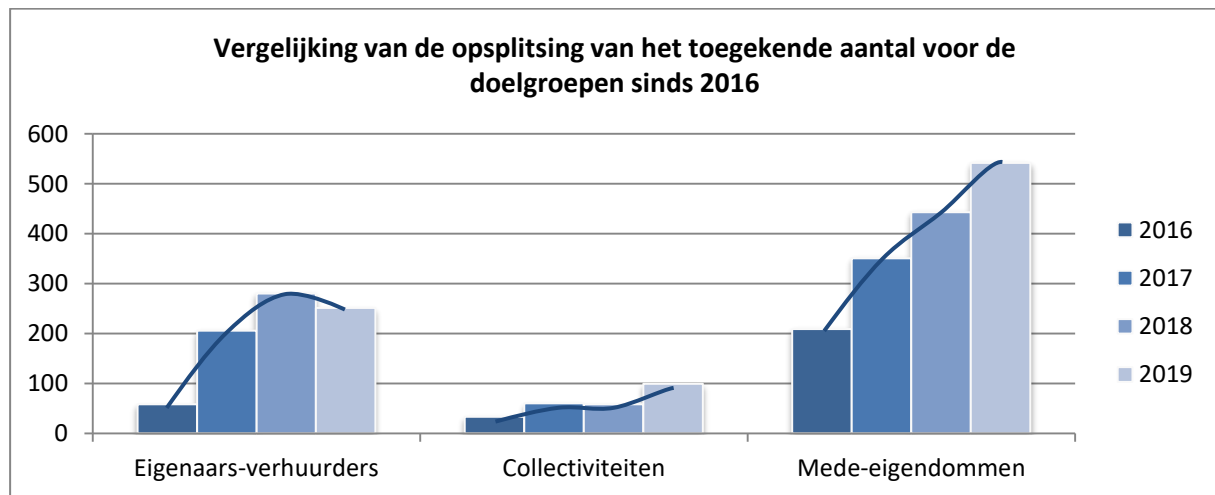
Tabel 13 - Verdeling van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor doelgroepen (voorkeurscategorie)

Doelgroepen	Sector	Aantal	Bedrag
Eigenaars-verhuurders	Gezin	251	€ 455.579
Mede-eigendommen		542	€ 4.190.608
Collectiviteiten	Openbaar	31	€ 553.412
	Privé	47	€ 565.598
	Vzw	21	€ 135.877
Totaal		892	€ 5.901.074

In het totaal werd er bijna € 6 miljoen toegekend aan deze doelgroepen, wat neerkomt op ongeveer 35% van het toegekende totaalbudget. In 2016 bedroeg het aandeel van het toegekende bedrag voor die doelgroepen 8% van het totaalbedrag. In 2017 was dat 22% en in 2018 26%. Dit is dus een mooie toename.

Als we kijken naar het aantal premies dat sinds 2016 is toegekend, zien we dat de stijging vooral sterk is voor de doelgroep van de mede-eigendommen. De stijging blijft er stabiel van jaar tot jaar, terwijl voor de eigenaars-verhuurders de voortdurende groei tot 2018 in 2019 vertraagd is. Voor de collectiviteiten blijft het aantal toegekende premies vrijwel identiek van jaar tot jaar, alleen de bedragen variëren.

Figuur 15 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2016

Om het extra bedrag te berekenen dat ontvangen zou zijn per doelgroep, moet het werkelijk gestorte bedrag verminderd worden met het bedrag dat zou toegekend zijn zonder de invoering van de automatische toegang tot categorie C. In 2019 levert dit, net als in 2018, een stijging op met bijna 60% ten opzichte van het jaar voordien, met name een resultaat van ongeveer € 2,3 miljoen. Deze toename betekent dat het opnemen van de nieuwe doelgroepen in categorie C sinds ze in het leven werden geroepen wel degelijk het bedoelde effect heeft.

Tabel 14 – Voor doelgroepen toegekend bedrag en verschil in categorie A

Doelgroepen	Bedrag dat ontvangen zou zijn zonder de doelgroep invoering (in categorie A)	Werkelijk ontvangen bedrag (in categorie C)	Vershil
Collectiviteiten	€ 708.999	€ 1.254.887	€ 545.888
Mede-eigendommen	€ 2.649.207	€ 4.190.608	€ 1.541.401
Eigenaars-verhuurders	€ 284.619	€ 455.579	€ 170.960
			€ 2.258.249

5.3 DE GEZINEN ONDER DE LOEP

5.3.1 ALGEMEEN

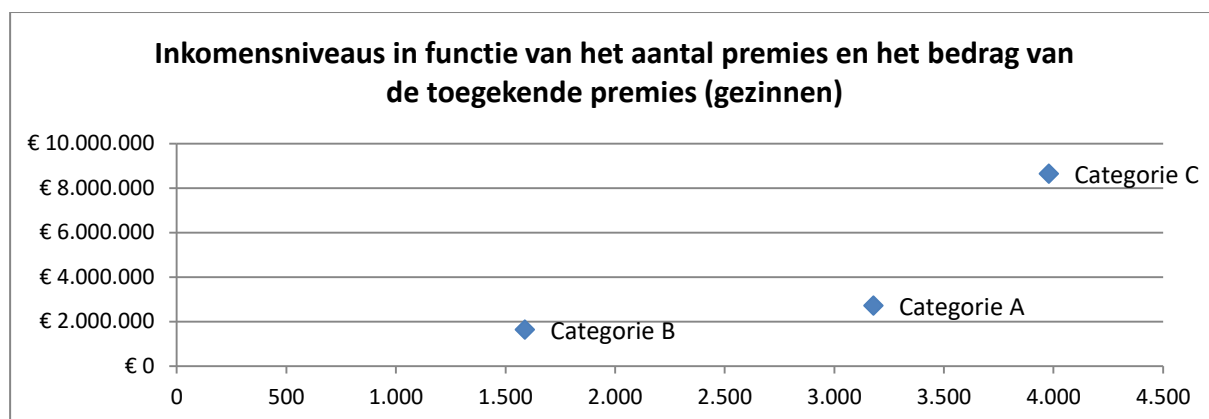
Over de afgelopen drie jaar wordt een trend vastgesteld naar een toename van het gemiddelde bedrag in categorie C, waardoor de kloof met andere inkomenscategorieën groter is geworden. Het gemiddelde bedrag, zonder onderscheid naar inkomenscategorie, is de afgelopen drie jaar gestaag toegenomen.

Tabel 15 - Premies aan gezinnen opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen

Inkomenscategorie	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag	Gemiddeld bedrag 2019	Gemiddeld bedrag 2018	Gemiddeld bedrag 2017
Categorie A - basis	3.179	€ 2.719.297	€ 855	€ 839	€ 890
Categorie B - gemiddelde inkomens	1.589	€ 1.631.421	€ 1.027	€ 956	€ 903
Categorie C - lage inkomens	3.797	€ 8.636.701	€ 2.171	€ 1.843	€ 1.563
Totaal	8.747	€ 12.987.419	€ 1.485	€ 1.283	€ 1.198

De volgende grafiek geeft de inkomenscategorieën van de huishoudens weer in functie van het aantal premies en de toegekende bedragen. Hieruit blijkt duidelijk dat de premies vooral worden toegekend in de categorieën A en C. Opvallend is dat hoewel beide categorieën niet ver van elkaar liggen in termen van aantal toegekende premies, het toegekende bedrag in categorie C meer dan dubbel zo hoog is als het in categorie A toegekende bedrag.

Figuur 16 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (gezinnen)

5.3.2 TECHNOLOGISCHE KEUZE VAN DE GEZINEN

Premiegroep 'A - studies' houdt geen rekening met de inkomenscategorie van de aanvrager en bestaat dus standaard uit slechts één categorie en kan enkel bij categorie A kan worden gerekend. Premiegroepen 'B - Isolatie en ventilatie' en 'C - Verwarming' worden verdeeld over de drie inkomenscategorieën. Sommige premies komen echter vaker voor in categorie C, zoals gezamenlijke verbuizing, dakisolatie, ventilatie en muurisolatie.

Tabel 16 - Detail van de premies per inkomenscategorie

Type premie			Aantal premies				%		
			A	B	C	Totaal	A	B	C
A	A1	Energieaudit	9			9	100%		
B	B1	Dakisolatie	421	224	641	1.286	33%	17%	50%
	B10	Passief, (zeer) lage energie	1	0	0	1	100%	0%	0%
	B2	Muurisolatie	189	135	289	613	31%	22%	47%
	B3	Vloerisolatie	72	77	114	263	27%	28%	43%
	B4	Superisolerende beglazing	559	312	725	1.596	35%	20%	45%
	B5	Efficiënte mechanische ventilatie	67	43	102	212	32%	20%	48%
C	C1	Verwarmingsketel	1.119	437	1.054	2.610	43%	17%	40%
	C2	Efficiënte convector	0	0	0	0	0%	0%	0%
	C3	Temperatuurregeling	710	351	821	1.882	38%	19%	43%
	C4	Warmtepomp - Verwarming	0	0	1	1	0%	0%	100%
	C5	Warmtepomp - sanitair warm water	21	6	15	42	50%	14%	36%
	C6	Gezamenlijke verbuizing	13	4	100	117	11%	3%	86%
	C7	Zonneboiler	6	0	5	11	55%	0%	45%
C8	Periodieke EPB-controle			104	104			100%	
Totaal			3.179	1.589	3.979		36%	18%	46%

6. DE (INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE) WONING ONDER DE LOEP

6.1 ALGEMENE RESULTATEN

De 'dekkingsgraad' is de verhouding tussen het bedrag van de toegekende premie en de overeenkomstige investering die de aanvrager aanduidt of die bepaald wordt op basis van de voorgelegde facturen en offertes. Het betreft een eenvoudige berekening die niet alle energiebesparingen weergeeft die het premiesysteem oplevert (de terugverdiengraad van de investering).

Tabel 17 - Woningpremies: dekkingsgraad

Woning - Werken (uitgezonderd premie A en premie C8)			
Aantal premies	Toegekend totaalbedrag	Totaalbedrag van de investeringen die in aanmerking komen	Dekkingsgraad
10.095	€ 15.359.982	€ 66.752.958	23%

Het betreft dus niet de totale investering in de werken, maar het deel waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van het premiebedrag. Dit cijfer is ook gebaseerd op de gegevens die de aanvrager verstrekt of die intern berekend worden op basis van de informatie die te vinden is op de offertes, de vorderingsstaten en/of de facturen. Het is niet altijd mogelijk om een precieze berekening te maken of om de juiste informatie te verkrijgen van de aanvrager.

6.2 DE BOUWPLAATSEN: HOEVEEL BOUWPLAATSEN ZIJN BIJ DE PREMIES BETROKKEN?

De bouwplaatsen worden gedefinieerd door het adres van de werken dat wordt opgegeven in de premieaanvragen. Elke bouwplaats kan meerdere premies ontvangen en de invoering van deze meervoudige dossiers wordt vergemakkelijkt door de invoering van het unieke formulier in 2018. In 2019 stemmen de 10.095 uitgekeerde premies overeen met 5.947 bouwplaatsen (gegevens voor woningen - werkzaamheden), t.o.v. 5.868 in 2018 en 4.683 in 2017. Deze premies waren goed voor een totaalbedrag van € 15.359.982.

Sinds 2016 nam het aantal bouwplaatsen af, met name als gevolg van het verdwijnen van een aanzienlijk aantal beschikbare premies. In 2018 was het aantal bouwplaatsen dat één of meer premies ontving er dus sterk op vooruitgegaan. Deze toename zet zich in 2019 in mindere mate verder.

7. WAAR WORDEN DE ENERGIEPREMIES INGEZET? PREMIES IN GEMEENTEN EN IN RVOHR-ZONES

7.1 ALGEMENE RESULTATEN

Tabel 18 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente

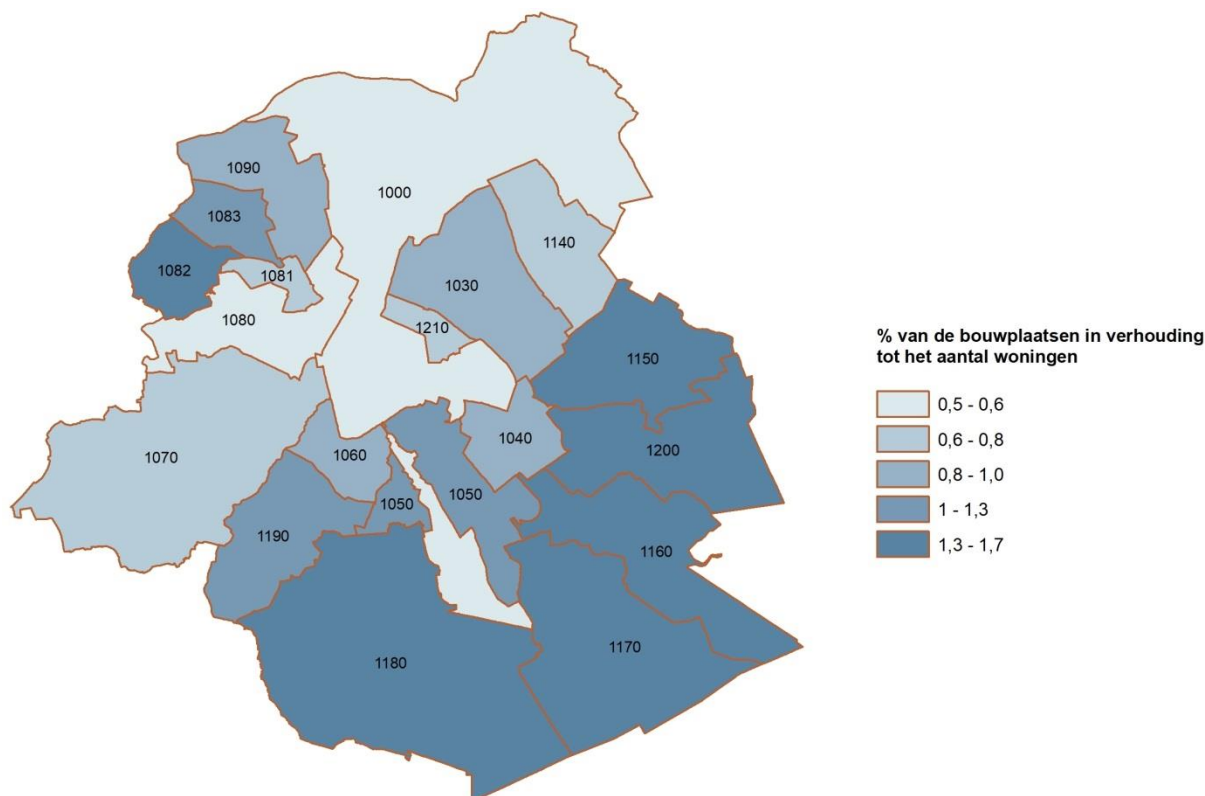
Gemeente	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
Anderlecht (1070)	624	€ 1.042.235
Oudergem (1160)	557	€ 924.951
Sint-Agatha-Berchem (1082)	274	€ 303.038
Brussel (1000)	964	€ 1.853.290
Etterbeek (1040)	496	€ 907.467
Evere (1140)	233	€ 866.230
Vorst (1190)	533	€ 834.037
Ganshoren (1083)	197	€ 194.027
Elsene (1050)	1.201	€ 1.643.149
Jette (1090)	389	€ 475.114
Koekelberg (1081)	108	€ 167.360
Sint-Jans-Molenbeek (1080)	297	€ 519.555
Sint-Gillis (1060)	482	€ 637.832
Sint-Joost-ten-Node (1210)	138	€ 231.574
Schaarbeek (1030)	999	€ 1.312.109
Ukkel (1180)	1.136	€ 1.837.413
Watermaal-Bosvoorde (1170)	443	€ 751.065
Sint-Lambrechts-Woluwe (1200)	752	€ 1.517.125
Sint-Pieters-Woluwe (1150)	571	€ 977.763
Totaal	10.394	€ 16.995.334

7.2 ENERGIEPREMIES VOOR WONINGEN IN GEMEENTEN

In verhouding tot het aantal woningen op het gemeentelijk grondgebied zijn de werkzaamheden aan woningen die energieprijzen genieten talrijker in de gemeenten van de tweede stadskroon, net als in de voorgaande jaren.

Figuur 17 - Opsplitsing van de werkzaamheden aan woningen die energieprijzen genieten in functie van de woningvoorraad per gemeente

Net als de vorige jaren stellen we vast dat ongeveer 1% van de woningen van het Gewest één of meer premies heeft ontvangen.

7.3 ENERGIEPREMIES EN RVOHR-ZONE

In begrotingsjaar 2019 werd ongeveer 25% van de energiepremies uitgekeerd voor woningen in een RVOHR-zone, waar ook een bonus van kracht is. Er werd in totaal € 3.846.710 aan premies uitgekeerd, wat 25% van het totale aantal premies voor woningen vertegenwoordigt.

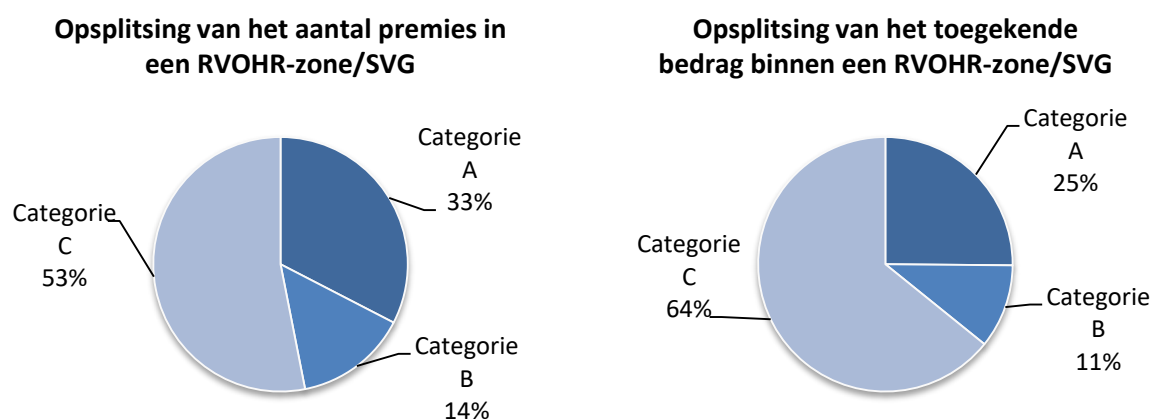
Tabel 19 - Opsplitsing van het budget 2019 per gemeente en percentage met RVOHR-bonus

Gemeente	Totaalbedrag	Premiebedrag met RVOHR-bonus	
Anderlecht	€ 1.042.235	€ 403.280	39%
Oudergem	€ 924.951	€ 29.314	3%
Sint-Agatha-Berchem	€ 303.038	€ 5.148	2%
Brussel	€ 1.853.290	€ 609.940	33%
Etterbeek	€ 907.467	€ 328.621	36%
Evere	€ 866.230	€ 18.779	2%
Vorst	€ 834.037	€ 254.413	31%
Ganshoren	€ 194.027	-	-
Elsene	€ 1.643.149	€ 259.294	16%
Jette	€ 475.114	€ 76.051	16%
Koekelberg	€ 167.360	€ 71.210	43%
Sint-Jans-Molenbeek	€ 519.555	€ 267.168	51%
Sint-Gillis	€ 637.832	€ 484.174	76%
Sint-Joost-ten-Node	€ 231.574	€ 204.282	88%
Schaarbeek	€ 1.312.109	€ 771.525	59%
Ukkel	€ 1.837.413	€ 63.101	3%
Watermaal-Bosvoorde	€ 751.065	-	-
Sint-Lambrechts-Woluwe	€ 1.517.125	-	-
Sint-Pieters-Woluwe	€ 977.763	€ 409	100 %
	€ 16.995.334	€ 3.846.710	

Bonusbedrag RVOHR: € 349.701

De RVOHR-bonus waarbij de inwoners van een dergelijk gebied 10% extra krijgen, is van toepassing op meer dan 25% van de aanvragen. De bonus zelf daarentegen vertegenwoordigt slechts 2% van het totaalbudget en blijft dus op hetzelfde niveau als de voorbije jaren.

Figuur 18 - Premies toegekend in functie van de RVOHR-zone/SVG per inkomenscategorie

DEEL II: ANALYSE VAN HET AANTAL INGEDIENDE DOSSIERS VOOR 2019 EN HET ADMINISTRATIEVE BEHEER VAN HET PREMIESTELSEL

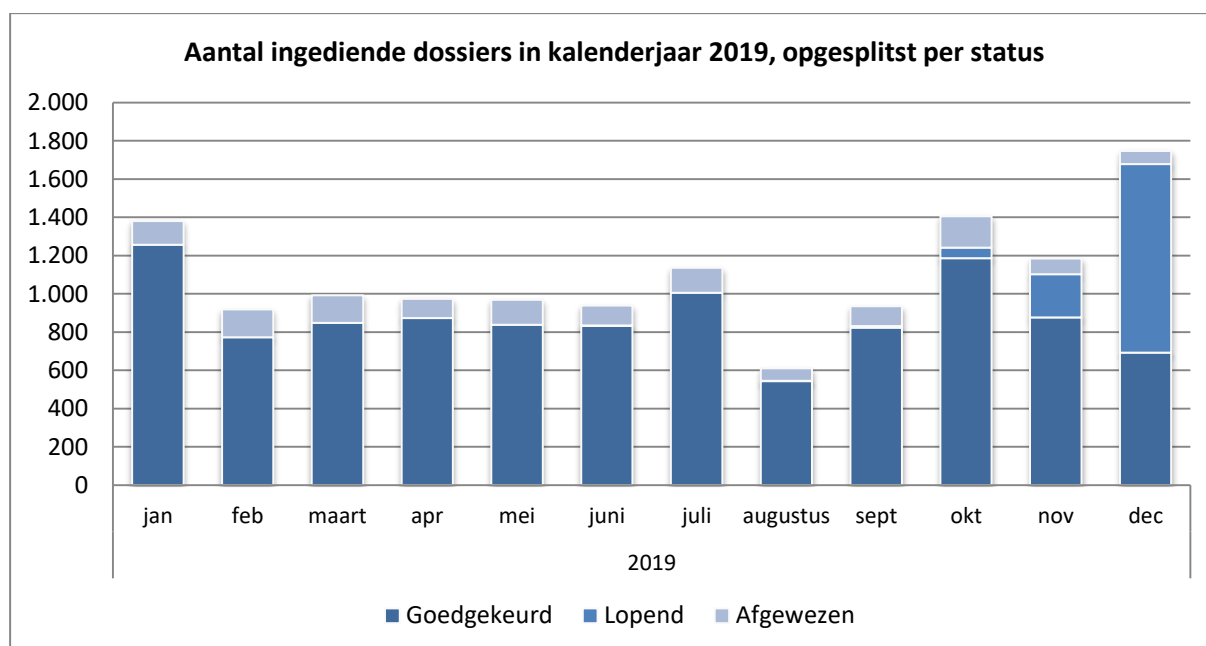
In dit deel analyseren we de stadia die de premies doorlopen, vanaf het indienen van de aanvraag bij het departement dat belast is met het beheer van de energiepremies tot de betaling door de GOB na de validatie van de dossiers door de dienst subsidies. Deze verschillende analyses zijn gericht op:

- de indieningsgraad;
- de behandelingsgraad;
- de betalingsgraad;
- de klachtengraad.

1. ANALYSE VAN DE INDIENINGSGRAAD

De indieningsgraad komt overeen met het aantal per maand ingediende dossiers. Dit geeft een beeld van de algemene activiteit van de aanvragers gedurende het bestudeerde jaar.

Figuur 19 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2019, opgesplitst per status

Het aantal dossiers dat in 2019 is ingediend, vertegenwoordigt een maandelijks gemiddelde van 1.100 dossiers. Dit cijfer is aanzienlijk hoger dan de trend van de voorgaande jaren (respectievelijk 1.000, 920 en 820 tussen 2016 en 2018). De lopende dossiers komen overeen met alle dossiers die op 27/01/2020 niet afgesloten zijn¹⁷. Sinds de verlenging van de termijn om een dossier in te dienen tot

¹⁷ Datum waarop de gegevens voor de opstelling van dit rapport werden bevroren.

12 maanden is het aantal indieningen in de loop van het jaar stabiel gebleven, terwijl de daling in augustus verband houdt met de vakantie en het bouwverlof. December is altijd hoger dan de andere maanden omdat de aanvragers zich dan haasten om hun aanvraag in te dienen aan de voorwaarden van het lopende stelsel, hoewel dit niet wordt bepaald door de datum van indiening, maar door de datum van de saldfactuur van de werken.

De volgende tabel illustreert de voornaamste redenen voor weigering bij de afgewezen premies, hetzij 1.250 op 1.431 premies geweigerd in 2019. Meer dan 63% heeft betrekking op het niet ontvangen van de gevraagde aanvullende documenten binnen de gestelde termijn (2 maanden). De rest is in een vergelijkbare verhouding verdeeld over de verschillende weigeringsgronden (ongeveer 6%): weigering wegens laattijdige indiening van het premieaanvraagdossier (meer dan 12 maanden vanaf de saldfactuur van de werken) en weigering om technische of administratieve redenen.

Sinds de verlenging van de indieningstermijn vanaf het premiestelsel 2018 is het interessant om vast te stellen dat het aantal dossiers dat wordt geweigerd wegens niet-naleving van de indieningstermijn, sterk is gedaald. Vorig jaar werden om deze reden 390 aanvragen geweigerd (termijn van 4 maanden in plaats van 12), tegenover 93 dit jaar.

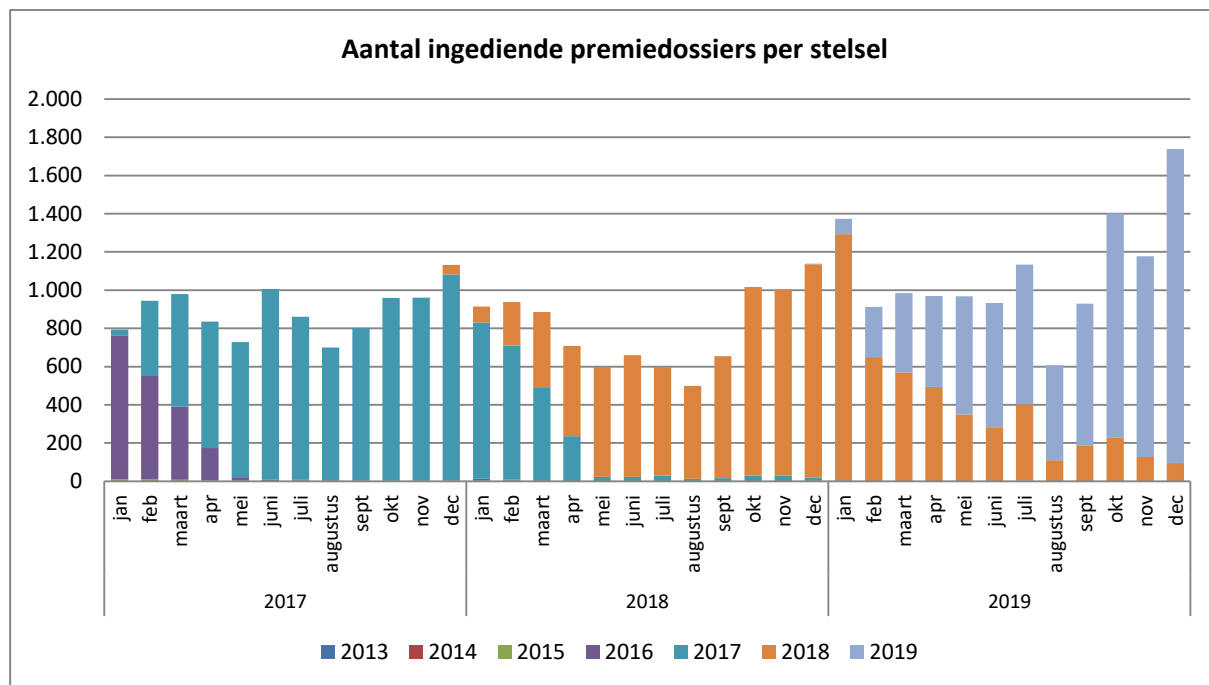
Tabel 20 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2019

Weigeringsgrond	Aantal geweigerde premies
Geen bijkomende informatie gekregen binnen de gestelde termijn.	908
De premieaanvraag werd niet binnen de 12 maanden volgend op de facturatedatum ingediend.	93
De premie wordt enkel toegekend voor de installatie of renovatie van een gemeenschappelijke schoorsteen met het oog op de aansluiting van individuele verwarmingsketels.	90
De premieaanvraag betreft een bedrag dat lager is dan € 50, het minimumbedrag van de energiepremie.	89
De premieaanvraag is een duplicaat van een aanvraag waarover een negatieve beslissing werd genomen.	70

Sinds de in 2016 aangekondigde stabiliteit en na een lichte daling als gevolg van de herziening van het systeem, hebben de stelseljaren de neiging om van jaar tot jaar hetzelfde indieningspatroon te volgen, waarbij het gemiddeld aantal dossiers per maand de kaap van 1.000 niet langer overschrijdt.

Figuur 20 - Aantal ingediende aanvragen per stelsel

Het is opvallend dat het begin en einde van het jaar vaak gepaard gaat met een hogere indieningsgraad. In 2019 voelen we toch een vertraging in de indiening van de dossiers ten gevolge de zomervakantie, een vertraging die in oktober snel herneemt en waarbij het jaar wordt afgesloten met een indieningsgraad van meer dan 1.700 dossiers.

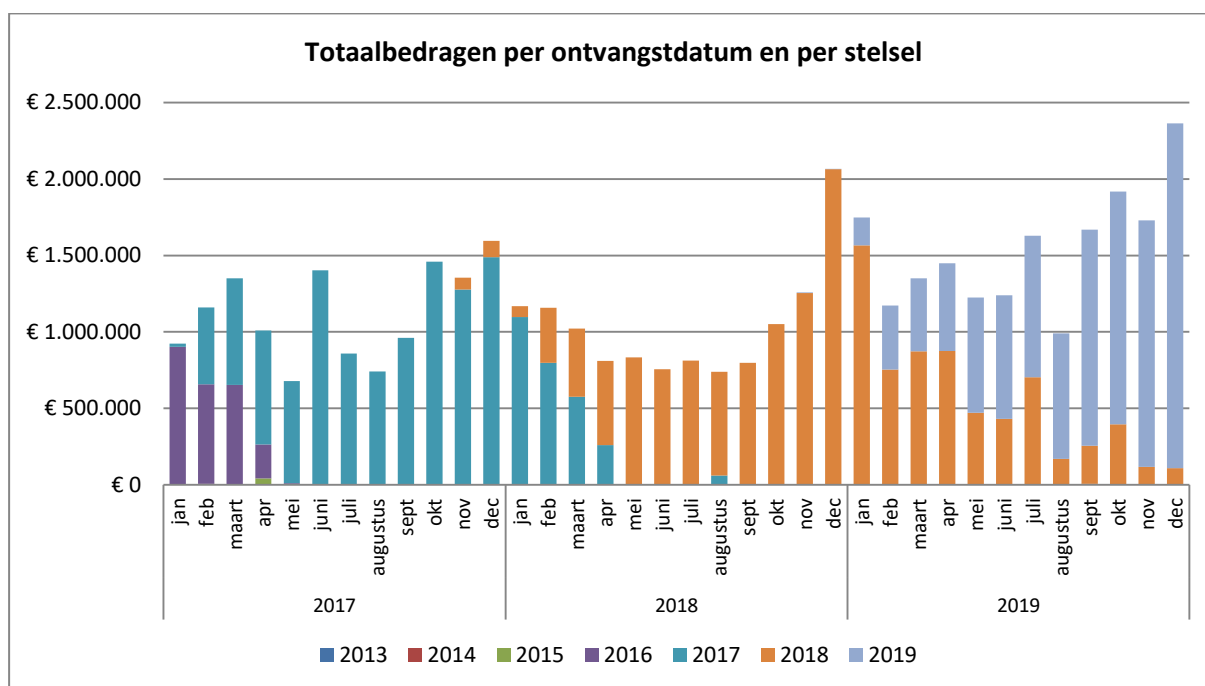
2019 - EEN GEMIDDELD MAANDBEDRAG ROND € 1,5 MILJOEN

De volgende grafiek geeft de toegekende of geschatte bedragen van de ingediende dossiers van de laatste drie jaar weer, ongeacht of deze reeds toegekend of nog in behandeling zijn.

In 2018 vertoont het gemiddelde maandelijks bedrag een lichte daling t.o.v. 2017 (€ 1 miljoen t.o.v. € 1,3 miljoen). Er was een piek in december, die kan worden toegeschreven aan het feit dat aanvragers hun dossier nog snel willen indienen voor het einde van het jaar, ondanks de aankondiging van een langere indieningstermijn (12 maanden in plaats van 4 maanden).

Tijdens het jaar 2019 is het maandbedrag van de ingediende aanvragen nooit onder de 1 miljoen euro gezakt, met uitzondering van de maand augustus 2019, en bedraagt het gemiddeld € 1,5 miljoen per maand. De decemberpiek doet zich ook voor en komt dicht bij de € 2,5 miljoen aan ingediende aanvragen.

Figuur 21 - Maandelijke totaalbedragen per ontvangstdatum en per stelsel

2. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSGRAAD

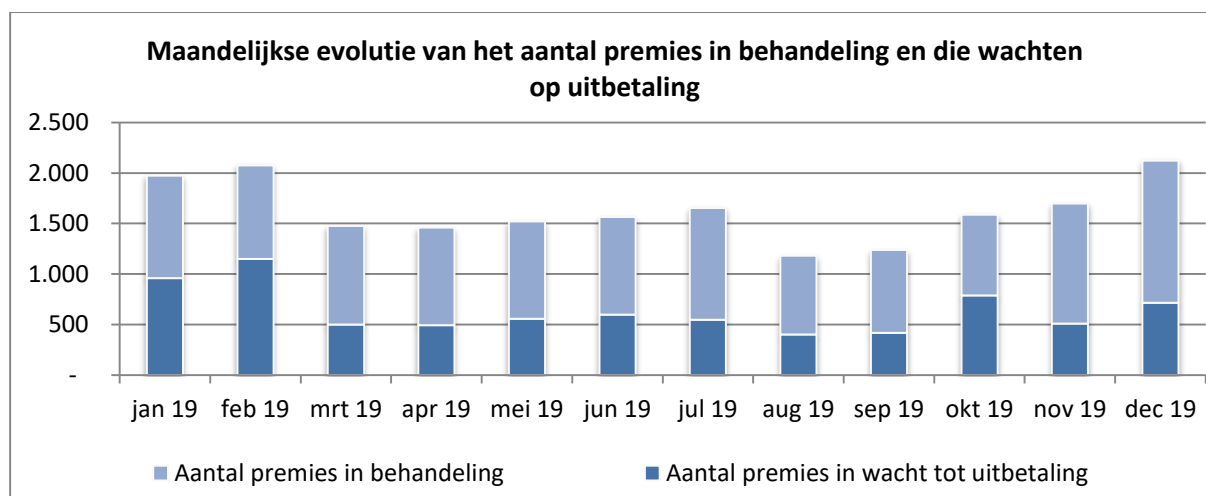
2.1 ANALYSE VAN DE DOSSIERS DIE WACHTEN OP BEHANDELING OF UITBETALING

Voor de begunstigde van de premie vormt de periode tussen de indiening van de aanvraag en de ontvangst van het goedgekeurde bedrag één geheel. Voor de premiebeheerder is deze periode opgesplitst in twee tijdstappen: de technisch-administratieve behandeling en de vastlegging/effectieve betaling. Deze splitsing wordt verklaard door het feit dat deze twee delen door twee verschillende entiteiten worden uitgevoerd: de behandeling is voor rekening van het departement Energiepremies en het beheer van de betalingen van de dienst Subsidies. Deze dienst controleert en valideert de door het departement Energiepremies toegekende bedragen en stuurt de gevalideerde betalingsbordersellen naar de GOB, die de betaling uitvoert.

In tegenstelling tot 2018, waar de laatste 5 maanden zeer duidelijk gekenmerkt werden door een sterke daling van het aantal premies die wachten op behandeling/uitbetaling (maandelijks maximum van ongeveer 1.000 premies), is er dit jaar een lichte stijging van het aantal nog premies die wachten op behandeling/uitbetaling in het laatste kwartaal, als gevolg van een aanzienlijke stijging van het aantal dossiers dat op het einde van het jaar werd ingediend. Gemiddeld hebben we dit jaar 1.600 dossiers die wachten op behandeling en/of uitbetaling per maand.

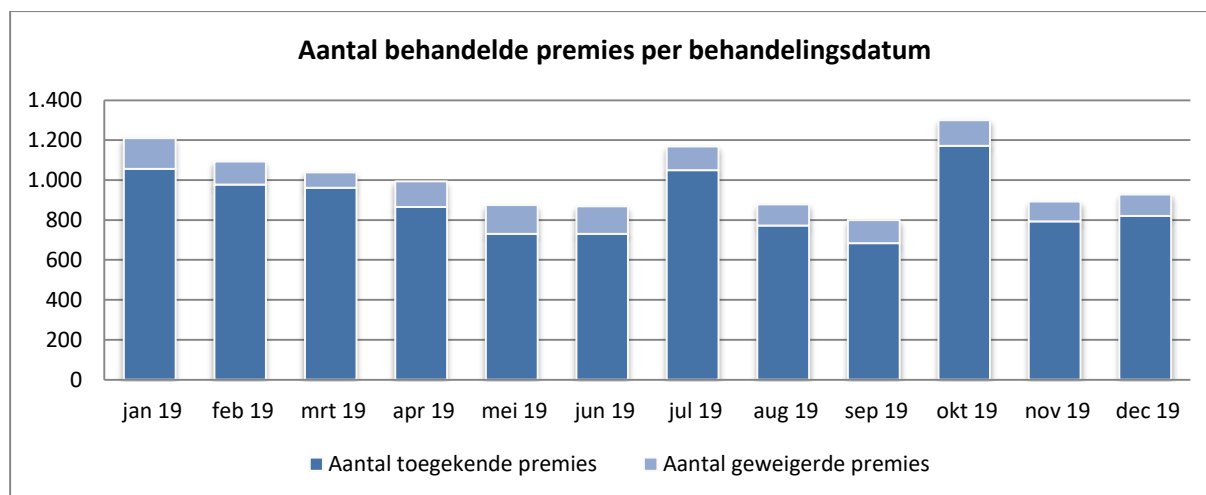
Figuur 22 - Maandelijke evolutie van de premies die wachten op behandeling en die wachten op uitbetaling (in aantal)

2.2 ANALYSE VAN DE AFGESLOTEN DOSSIERS

De administratieve en technische behandeling van de premies gebeurt op doorlopende wijze van 1 januari tot 31 december. De beoordeling van de efficiëntie van de premiebehandeling gebeurt per kalenderjaar, ongeacht het premiestelsel en de behandlungsstatus van de premies. In 2019 behandelde het departement Energiepremies een totaal van 12.046 premies. Het tempo waarin het departement de premieaanvragen verwerkt, ligt gemiddeld rond de 1.000 premies per maand in 2019, wat een aanzienlijke stijging betekent ten opzichte van de voorgaande jaren (830 in 2018 en 839 in 2017).

Figuur 23 - Aantal behandelde premies per behandelingsdatum

Van jaar tot jaar stellen we vast dat in het eerste trimester doorgaans de dossiers worden behandeld die op het einde van het voorgaande jaar of het begin van het lopende jaar werden ingediend. Het aantal dossiers ligt in deze periode iets hoger, en komt vervolgens weer op kruissnelheid. We stellen ook een kleine opleving vast in de maanden juli en oktober, vóór en na het bouwverlof, in lijn met de indieningspieken van juli en oktober.

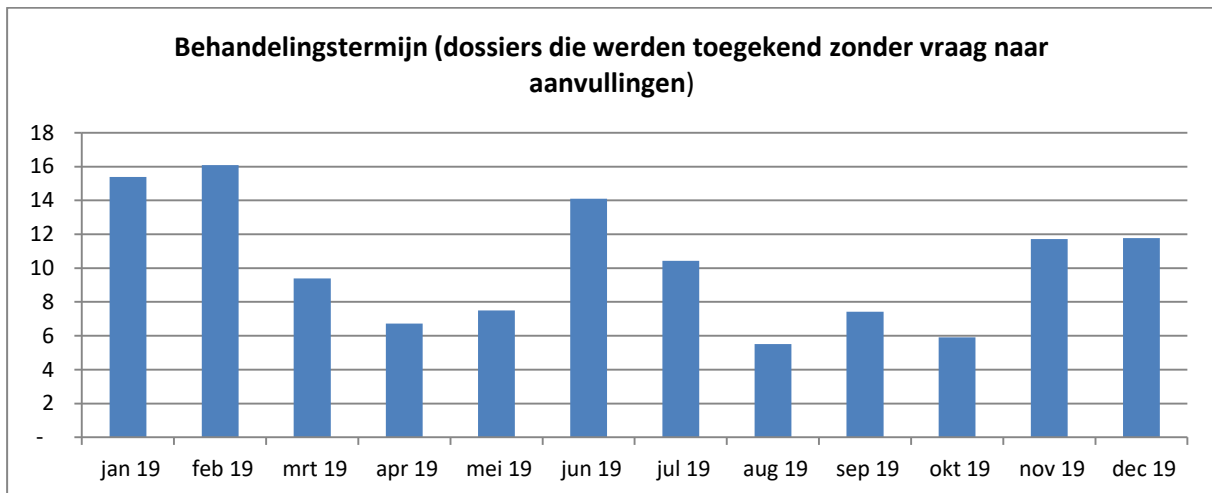
3. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSTERMIJN

De behandelingstermijn is de tijd tussen de indieningsdatum en de beslissingsdatum. In een normale periode moet een beslissing met betrekking tot een energiepremieaanvraag worden genomen binnen een termijn van 60 dagen na de datum waarop Leefmilieu Brussel de aanvraag ontvangt, in overeenstemming met de termijn die wordt gedefinieerd in het besluit.

Als het dossier evenwel onvolledig is, wordt er een brief verstuurd met precisering van de ontbrekende elementen. Op dat ogenblik wordt de termijn van 60 dagen opgeschort. Ze gaat slechts weer in bij de ontvangst van de aanvullende informatie, tot aan de behandeling ervan.

In 2019 waren er grote schommelingen in de behandelingstijd, afhankelijk van het aantal ingediende dossiers. Er dient echter te worden opgemerkt dat die termijn nooit langer is geweest dan 16 dagen voor de behandeling van een volledig dossier, d.w.z. wanneer het dossier geen vraag om aanvullende informatie vereist. Gemiddeld is de verwerkingstijd voor volledige dossiers dit jaar 10 dagen, tegenover 19 dagen in 2018.

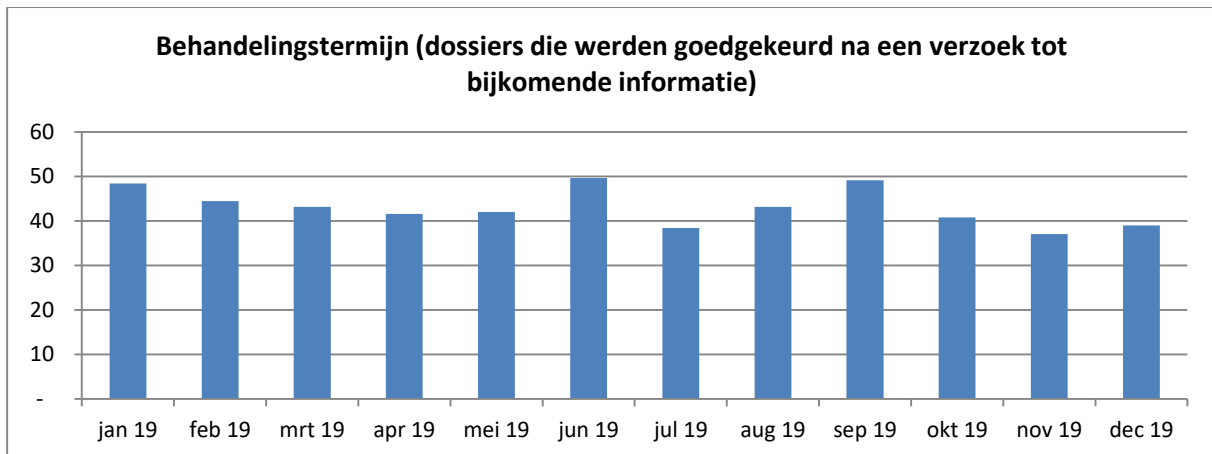
Figuur 24 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen)

Sommige dossiers moeten echter tijdens de behandeling ervan een procedure voor het aanvragen van aanvullende informatie doorlopen. Dit betreft ongeveer 56% van de dossiers.

De onderstaande grafiek houdt geen rekening met de opschorting van termijn tussen het verzoek om bijkomende informatie en de ontvangst ervan, maar geeft de termijn weer tussen de indiening van de dossiers en de uiteindelijke beslissing. Dit verklaart waarom de algemene termijn de 60 dagen overschreden kan worden.

Figuur 25 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek tot bijkomende informatie)

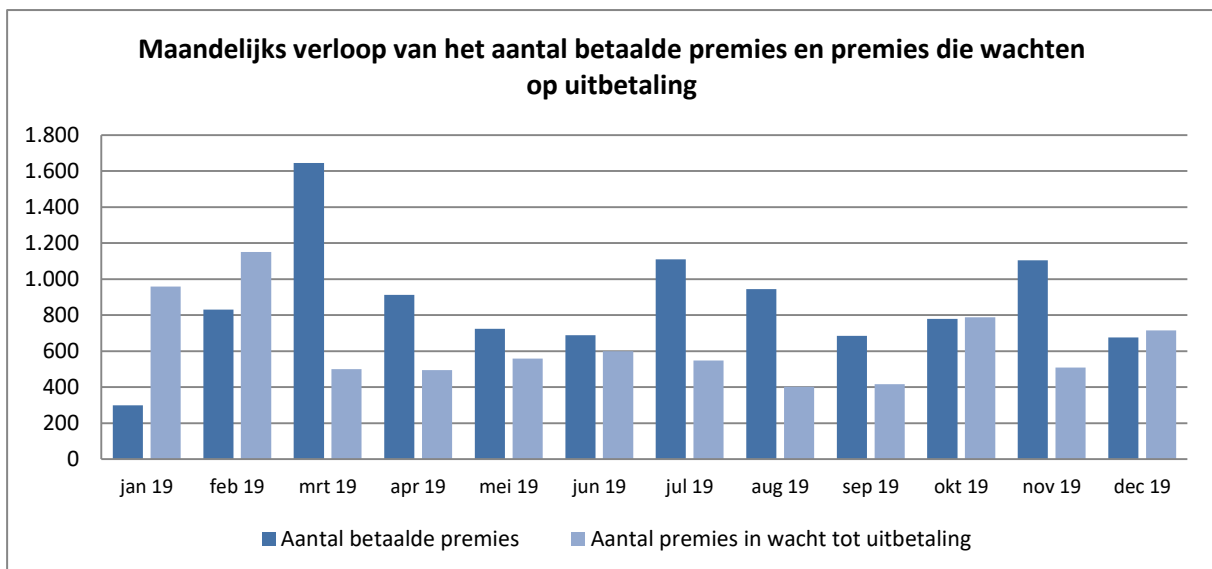

In dit geval blijft de behandelingstermijn stabiel gedurende het hele jaar, met een gemiddelde van 43 dagen voor de behandeling van dossiers die een verzoek tot bijkomende informatie vereisen, tegenover 52 dagen in 2018.

4. ANALYSE VAN DE BETALINGSGRAAD

Het werk van het departement Energiepremies is afgelopen zodra er een eindbeslissing wordt genomen over een bepaald dossier. De dienst subsidies neemt het dan over. De volgende grafiek geeft een overzicht van de uitbetaalde dossiers en de dossiers die wachten op uitbetaling die door deze dienst in de loop van het jaar werden gevalideerd.

Figuur 26 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies

In tegenstelling tot 2018 konden er in de eerste maand van dit jaar weinig premies worden betaald, als gevolg van een opschorting van het interministerieel protocolakkoord door de Inspectie van Financiën in januari. De vertraging in de betaling werd over het algemeen ingehaald in maart.

Het andere grote verschil met vorig jaar is dat in december 2019 een groot aantal premies wachtte op betaling (714 premies), terwijl het in december 2018 slechts om 265 premies ging, wat bijna het drievoudige is.

5. ANALYSE VAN DE KLACHTENGRAAD

In 2019 behandelde het departement Energiepremies een totaal van 12.046 premies. De dienst technisch beheer en klachtenbeheer heeft tijdens het kalenderjaar 231 klachten gekregen die verband hielden met afgesloten dossiers. Dit aantal vertegenwoordigt een daling van ongeveer 31% ten opzichte van vorig jaar. 2% van de behandelde premies geeft dit jaar aanleiding tot een klacht, tegenover 3% vorig jaar.

De belangrijkste klachten waren:

- een betwisting van een afwijzing van een premieaanvraag;
- een betwisting van een toegekend bedrag.

Van de 231 ingediende klachten hebben er 135 (58%) geleid tot het heropenen van het dossier ten gunste van de aanvrager. De overige klachten werden als ongegrond afgewezen om de volgende redenen:

1. de premieaanvraag werd te laat opgestuurd of de bijkomende informatie werd niet binnen de gestelde termijn opgestuurd (60%);
2. de technische voorwaarden voor de toekenning van de premie werden niet vervuld (15%);
3. De klacht werd ingediend na de wettelijke termijn van 1 maand (9%).

De 135 heropeningen van premiedossiers gebeurden om vier redenen:

1. de aanvraag gebeurde wel degelijk binnen de gestelde termijn of de bijkomende informatie werd tijdig ingediend (33%);
2. er werd een fout begaan bij de behandeling (fout bij de berekening van het bedrag, bijlage niet in aanmerking genomen, enz.) (26%);
3. bij de analyse van de klacht worden de technische voorwaarden nageleefd (19%).
4. de aannemer of aanvrager had de aanvraag niet correct ingevuld, waardoor de premieaanvraag niet correct kon worden beoordeeld. Aan de hand van de correctie die bij de klacht werd gevoegd, werd de oorspronkelijke beslissing bijgesteld (13%);

6. ADMINISTRATIEF BEHEER VAN DE DIENST INFO-LEEFMILIEU

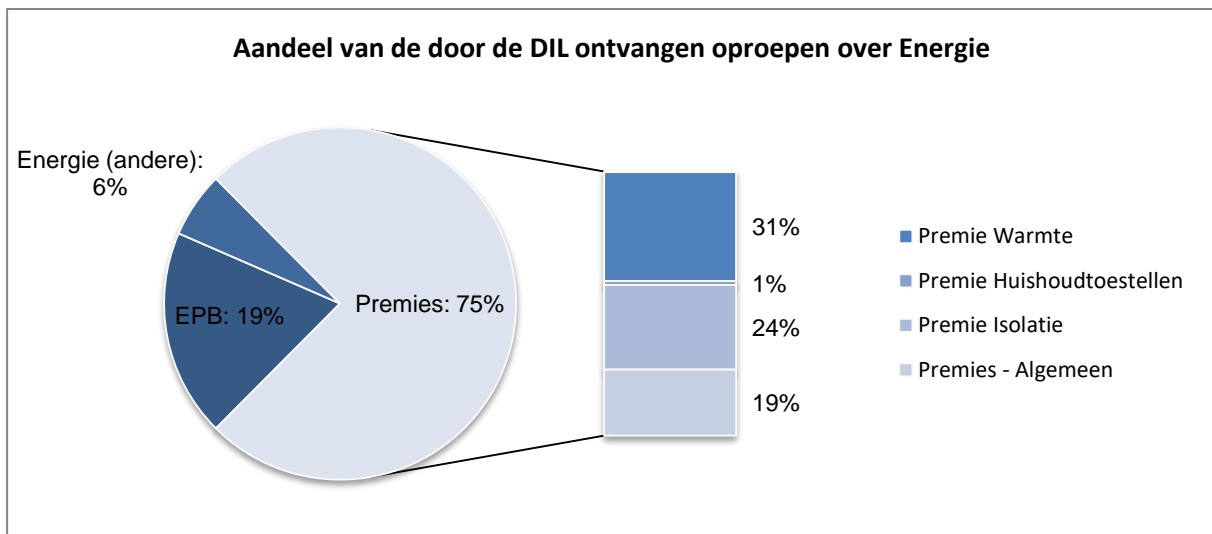
De dienst Info-Leefmilieu is geopend van maandag tot vrijdag van 9 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 17 uur. Men kan er terecht:

- telefonisch: 02/775.75.75 of per fax: 02/775.76.21
- per e-mail: info@leefmilieu.brussels
- ter plaatse, aan de balie van de dienst Info-Leefmilieu.

In 2019 moest deze dienst 20.536 e-mails, 27.006 oproepen en 1.417 bezoeken afhandelen. Als we alleen naar het thema Energie kijken, gaat het in 2019 om:

- 2.710 e-mails, waarvan 57% over de premies gaat;
- 7.145 oproepen, waarvan 75% over premies gaat;
- 501 bezoeken, waarvan 90% betrekking had op premies, de meeste voor het indienen van een dossier (67%).

Figuur 27 - Aandeel van de oproepen in verband met Energie die in 2019 werden behandeld door de Dienst Info-Leefmilieu

DEEL III: VERGELIJKING OVER VERSCHILLENDE JAREN

VERLOOP VAN HET BUDGET EN DE BEDRAGEN IN 2019 (VERGELIJKING STELSELJAREN 2018-2019)

Tabel 21 - Vergelijking van de stelseljaren 2018 en 2019 in termen van aantallen en bedragen van toegekende premies

Premietype		2018			2019		
		Aantal	Bedrag	Gemiddeld bedrag	Aantal	Bedrag	Gemiddeld bedrag
A1	Energieaudit en -studie	31	€ 163.877	€ 5.286	13	€ 38.532	€ 2.964
B1	Dakisolatie	1.670	€ 6.316.698	€ 3.782	1.488	€ 5.920.912	€ 3.979
B2	Muurisolatie	724	€ 2.961.326	€ 4.090	699	€ 3.901.912	€ 5.582
B3	Vloerisolatie	341	€ 623.669	€ 1.829	269	€ 426.038	€ 1.584
B4	Plaatsing van isolerende beglazing	1.963	€ 717.205	€ 365	1.730	€ 638.762	€ 369
B5	Gecontroleerde mechanische ventilatie	306	€ 843.101	€ 2.755	252	€ 835.198	€ 3.314
C1	Condenserende ketel	3.022	€ 3.335.292	€ 1.104	3.599	€ 5.300.784	€ 1.473
C2	Efficiënte gasconvector	1	€ 300	€ 300	-	-	-
C3	Temperatuurregeling	2.308	€ 593.306	€ 257	2.562	€ 645.589	€ 252
C4	Warmtepomp - Verwarming	6	€ 46.344	€ 7.724	12	€ 115.127	€ 9.594
C5	Warmtepomp - sanitair warm water	29	€ 41.494	€ 1.431	61	€ 92.613	€ 1.518
C6	Gezamenlijke verbuizing	163	€ 950.103	€ 5.829	151	€ 786.462	€ 5.208
C7	Zonneboiler	8	€ 31.542	€ 3.943	11	€ 80.375	€ 7.307
C8	Periodieke EPB-controle				160	€ 15.953	€ 100
		10.572	€ 16.624.257		11.007	€ 18.798.257	

Deze cijfers zijn een momentopname van de situatie op 01/09/2020.

Opmerkingen:

- Als we stelseljaren 2018 en 2019 met elkaar vergelijken, stellen we vast dat het gemiddelde bedrag per premie globaal gezien lichtjes toeneemt voor de helft van de beschikbare premies.
- Voor premie B1 - dakisolatie nam het bedrag toe in 2018. Het gemiddelde bedrag van deze premie, dat tussen de stelsels van 2017 en 2018 al met 17% was gestegen, neemt in het stelsel van 2019 met 5% toe ten opzichte van 2018.

- Voor premie B2 - muurisolatie nam het bedrag voor buitenaf geïsoleerde muren in 2019 toe. Het toegekende gemiddelde bedrag van deze premie is gestegen: met 36% ten opzichte van 2018
- De premie C1 - verwarmingsketel steeg in het stelsel 2019. Deze stijging komt tot uiting in een stijging van het toegekende gemiddelde bedrag met 33% ten opzichte van 2018.
- Voor premie C6 – collectieve verbuizing wordt een daling van 11% van het toegekende gemiddelde bedrag opgetekend.

DEEL IV: DOORLICHTING VAN DE ENERGIEBESPARINGEN DIE SINDS 2012 DOOR DE ENERGIEPREMIES WERDEN GEGENEREERD

1. METHODE

In de berekeningsmethode van de energiebesparingen dankzij de Energiepremies zitten de meeste verschillende premiesoorten sinds de invoering ervan in 2004 verrekend. Deze methode vertrekt van de in de Energiepremie-gegevensbank ingevoerde gegevens, maar gaat eveneens uit van een aantal hypothesen. Hieronder een niet-exhaustieve lijst van de variabelen waarvoor er een hypothetische waarde moest worden gekozen:

- de thermische-transmissiecoëfficiënt (U) vóór de werkzaamheden of installatie;
- de gemiddelde binnen- en buitentemperaturen van een gebouw tijdens het verwarmingsseizoen;
- de verwarmingsduur tijdens het verwarmingsseizoen;
- globaal rendement van een verwarmingsinstallatie;
- het standaardverbruik en de gemiddelde oppervlakte van een woning;
- ...

Doorgaans berekent men de energiebesparing door het energieverbruik na de werkzaamheden/installatie af te trekken van het energieverbruik vóór de werkzaamheden/installatie. Deze in GWh uitgedrukte besparing wordt per soort van premie en per jaar berekend. De besparing wordt ook vertaald naar besparing aan broeikasgassen. Men gaat er dan van uit dat alle uitstoot CO₂ is en dat een GWh bespaarde energie overeenstemt met 215 ton vermeden CO₂.

Het is eveneens interessant de besparing die men over de totale looptijd van de gebruikte technologie realiseert te berekenen. Deze looptijd werd voor elk type van premie geraamd en strekt zich uit over 10 (premie temperatuurregeling) tot 30 jaar (isolatiepremies). VANAF dit resultaat verkrijgen we de hoeveelheid bespaarde energie per uitgekeerde euro premie.

Voor de meeste premiesoorten beschikken we slechts over nauwkeurige becijferde gegevens vanaf 2012. Vanaf deze datum werden de technische gegevens ingevoerd door Leefmilieu Brussel. Voorheen werd het systeem van de Energiepremies begeleid door SIBELGA (2004-2011). Aan de hand daarvan zullen we de energiebesparingen kunnen berekenen. Daarentegen nemen we als hypothese, omwille van het ontbreken van gegevens buiten het aantal premies die voor de periode 2004-2011 werden toegekend, dat de besparing door alle premiesoorten in die jaren overeenkomt met de gemiddelde besparing per premie voor de jaren 2012 tot 2016, vermenigvuldigd met het aantal premies voor de jaren 2004 tot 2011.

2. ENERGIEBESPARING (GWH) PER JAAR EN PER SOORT VAN PREMIE

Tabel 22 Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort van premie

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
B1 - Dakisolatie	28,53	33,49	40,92	46,73	39,70	35,70	46,17	38,86
B2 - Muurisolatie	5,70	8,79	15,18	10,46	10,68	8,79	8,50	7,88
B3 - Vloerisolatie	1,43	1,27	2,06	2,01	1,90	1,61	2,01	2,72
B4 - Superisolerende beglazing	13,41	14,85	14,78	12,80	11,07	8,77	9,61	6,90
B10 - Passief of lage-energie	0,41	1,83	1,31	8,38	2,63	0,25	-	-
C1 – Ketel	4,85	6,68	6,25	6,39	6,73	6,45	7,85	8,90
C3 - Temperatuurregeling	1,53	1,77	2,02	2,60	1,91	1,54	2,61	2,80
C4/C5 - Warmtepomp	0,09	0,21	0,26	0,22	0,11	0,05	0,32	0,11
C7 - Zonneboiler	0,39	0,31	0,20	0,17	0,10	0,04	0,05	0,06
D2 - Fotovoltaïsch systeem	0,04	0,08	0,05	0,27	0,26	-	-	-
E2 – Warmtekrachtkoppeling	0,49	0,23	1,14	0,73	0,26	-	-	-
E4 – Relighting	0,55	0,66	0,70	0,41	0,88	-	-	-
E5 - Frequentieregelaar	0,09	0,02	0,02	0,03	0,01	-	-	-
F - Efficiënte huishoudtoestellen	1,10	1,12	1,12	1,88	0,42	-	-	-
Totaal	58,59	71,32	86,01	93,05	76,63	63,21	77,12	68,24

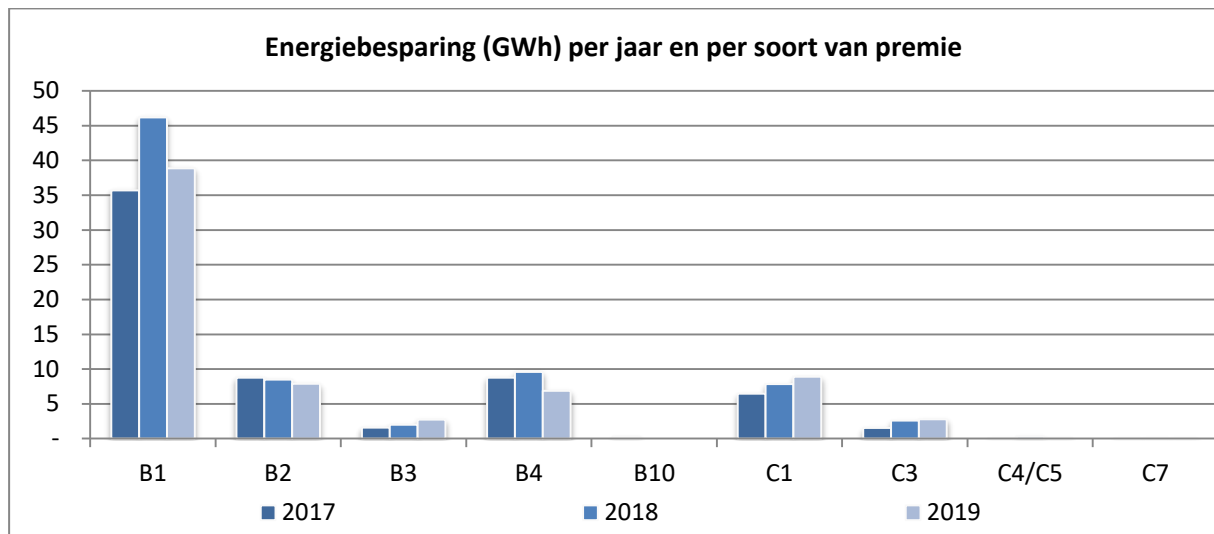
De tabel geeft de energiebesparing weer over het jaar waarin de premie werd uitbetaald. Deze besparing wordt uiteraard gecumuleerd over de looptijd van de investering (zie punten 3 en 4).

Het totale Brusselse energieverbruik in 2017 bedroeg 19.715 GWh¹⁸. De gebouwen (tertiair en residentieel) nemen meer dan 74% van dit verbruik voor hun rekening, met andere woorden ongeveer 14.469 GWh. Een gemiddeld Brussels gezin verbruikt ongeveer 15.300 kWh per jaar. Dit jaar zorgden de Energiepremies bij ongeveer 4.460 Brusselse gezinnen voor een besparing in het verbruik.

¹⁸ Globale energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2017 – samenvattend rapport – juni 2020

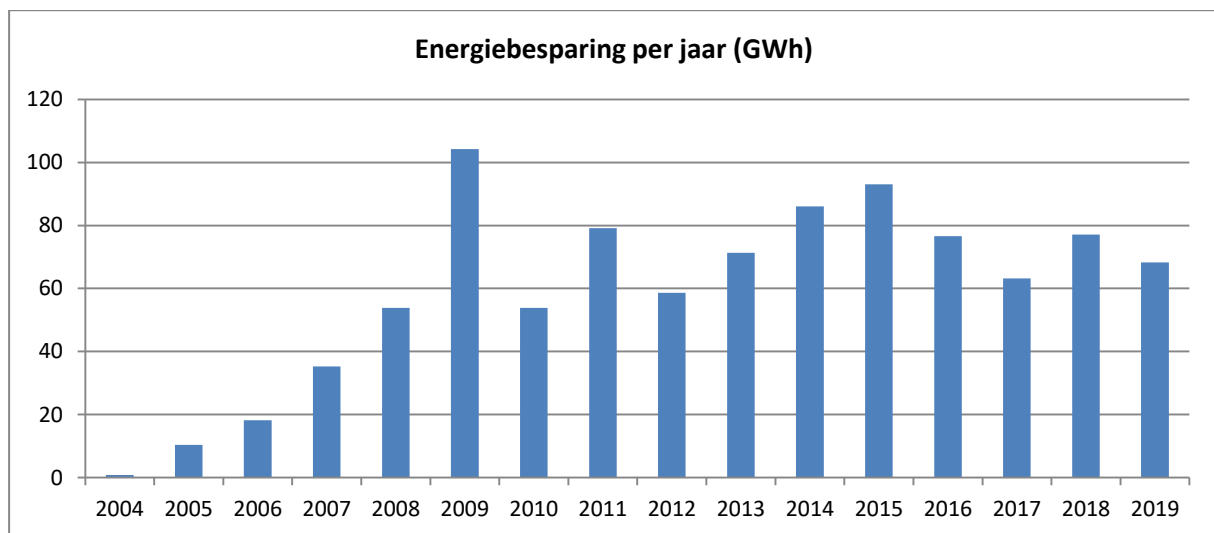
Figuur 28 - Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort van premie

We merken op dat jaar na jaar de premie B1 - dakisolatie de meeste energiebesparing oplevert. Dit jaar zijn de drie meest energiebesparende premies na B1: premie C1 - verwarmingsketel, premie B2 - muurisolatie en premie B4 - superisolerende beglazing.

Jaarlijks staat de energiebesparing min of meer in verhouding met het in het jaar in kwestie uitgegeven budget. Dat verklaart de daling van de energiebesparingen in 2016 en 2017 ten opzichte van 2015.

Figuur 29 - Energiebesparing per jaar (GWh), sinds 2004, over alle premies heen

Tussen 2004 en 2008 ging het aantal types gesubsidieerde premies van 2 naar 14. De evolutie van de energiebesparing is dus evenredig met deze verhoging. 2009 blijft evenwel het belangrijkste jaar, met een recordaantal fotovoltaïsche installaties.

Na een geleidelijke toename sinds 2012 en een groeivertraging in 2016 en 2017, neemt de energiebesparing in 2018 opnieuw toe en overtreft zij het niveau van 2016. In 2019 is de energiebesparing iets lager dan in 2018 en ligt ze globaal dichtbij die van 2017.

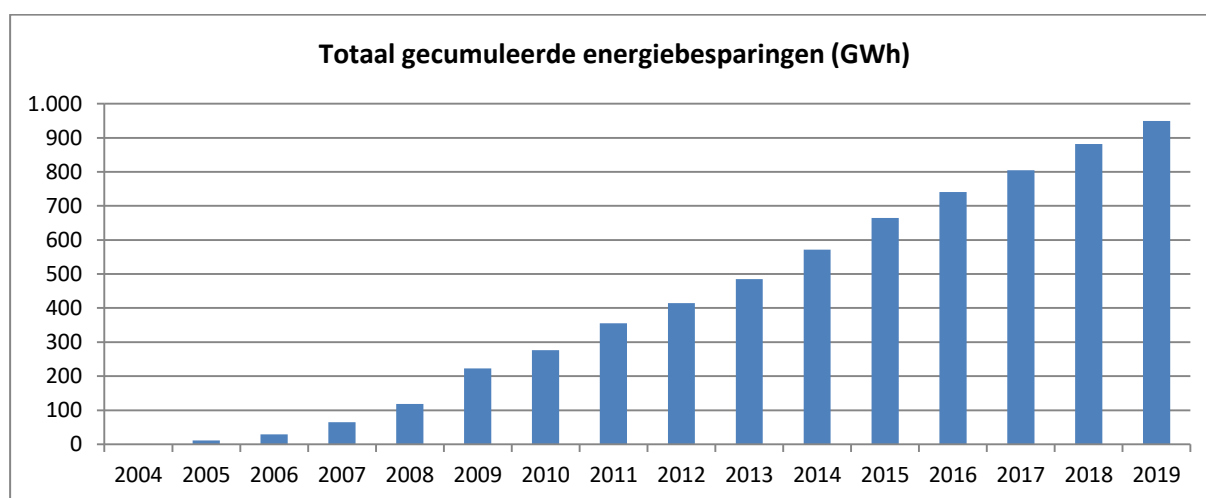

3. ENERGIEBESPARING GECUMULEERD OVER DE LOOPTIJD VAN DE TECHNOLOGIEËN

Elke gebruikte technologie heeft een zekere levensduur. Dakisolatie die nu wordt gelegd, zal immers zorgen voor een besparing van een zekere hoeveelheid energie over verschillende tientallen jaren. In onderstaande tabel de voor elke technologie overwogen hypothesen.

De meeste in 2004 uitgevoerde investeringen die verband houden met de premies hebben blijvend positieve effecten en leveren energiebesparingen op tot in 2019. Op die manier neemt de jaarlijkse energiebesparing tussen 2004 en 2019 alleen maar toe en komt ze uit op een totaal van 950 GWh, wat overeenstemt met een verminderde CO₂-uitstoot van 202 kiloton over deze periode. Als we deze energiebesparing vergelijken met het totale eindenergieverbruik in het BHG (*Leefmilieu Brussel 2017*) dan zien we dat de Energiepremies in 2019 een energiebesparing hebben geïnduceerd van 4%.

Figuur 30 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh

De energiewinst die wordt bewerkstelligd door de meeste sinds 2004 uitgevoerde werkzaamheden duurt eigenlijk nog een heel stuk na 2019 voort. We kunnen immers uitgaan van de volgende levensduur:

Tabel 23 - Hypothesen voor energiebesparing per technologie

Technologie (premietype)	Levensduur (jaar)
B1 - Dakisolatie	30
B2 - Muurisolatie	30
B3 - Vloerisolatie	30
B4 - Plaatsing van isolerende beglazing	30
B10 – Passief- / lage-energiegebouw	30
C1 - Gascondensatieketel	15
C3 – Warmteregulatie	10
C4/C5 - Warmtepomp	15
C7 - Zonneboiler	20
D2 - Zonnepanelen	25
E2 - Installatie voor warmtekrachtkoppeling	10

E4 – Verlichtingsinstallatie	20
E5 - Frequentieregelaar	10
F - Efficiënte huishoudtoestellen	15

Als men immers de besparingen berekent over de totale looptijd van elke tussen 2004 en 2019 geïnstalleerde technologie, verkrijgt men een totale besparing van 25,37 TWh. Vermits er tot aan 2019 een totale besparing werd gerealiseerd van 6,57 TWh blijft er voor de volgende jaren een besparing over van 18,8 TWh.

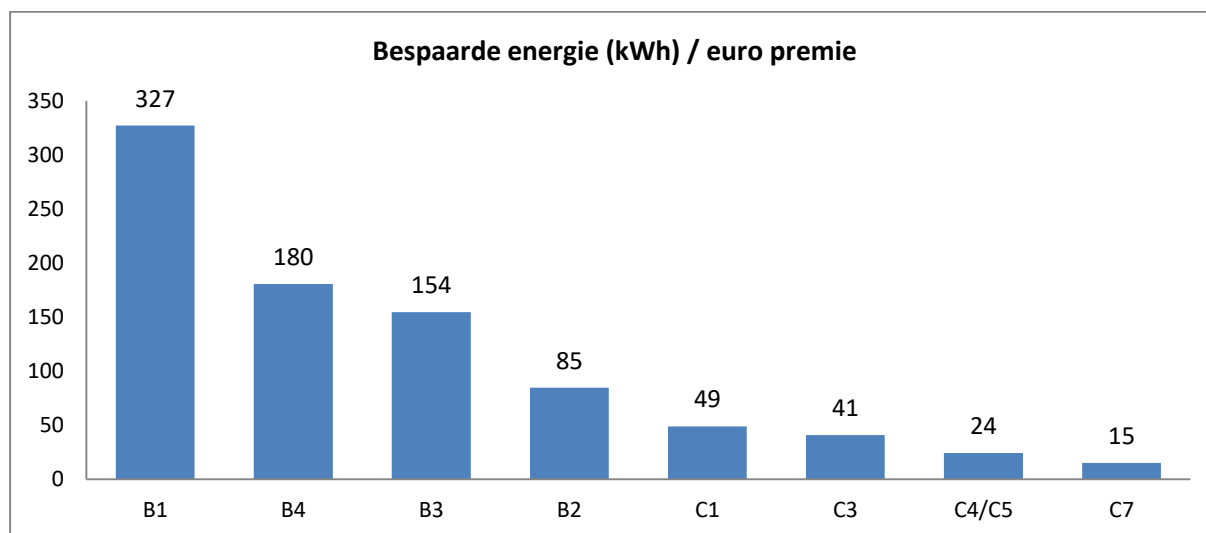
4. CO2-BESPARING

Vervolgens kan men dezelfde oefening doen voor vermeden koolzuurgas per jaar, gecumuleerd en over de looptijd van de verschillende technologieën. Men verkrijgt dan een besparing van 14,67 kt CO2 voor het jaar 2019. Als men deze besparing sinds 2004 cumuleert, krijgt men 1,41 Mt vermeden CO2. Houdt men rekening met de looptijd van elke technologie, dan komt men uit bij een besparing van 5,45 Mt CO2 die niet werd uitgestoten in de atmosfeer.

5. ENERGIEBESPARING IN FUNCTIE VAN HET TOEGEKENDE PREMIEBEDRAG

De geïnde premiebedragen dragen min of meer doeltreffend bij tot de vermindering van het energieverbruik van gebouwen.

Figuur 31 - Bespaarde energie (kWh) / euro premie

Deze grafiek geeft de bespaarde energie weer over de looptijd van de investering, in functie van elke uitgekeerde euro premie.

Premie B1 – dakisolatie blijft de meest efficiënte premie. Premie B4 - isolerende beglazing komt op de tweede plaats, hoewel het premiebedrag laag ligt.

BESLUIT

Het jaar 2019 is een doorslag van de in 2016 uitgevaardigde vereenvoudiging en stabiliteit, met een totale begroting die op 22 miljoen euro wordt gehandhaafd.

Er werden evenwel enkele ingrijpende wijzigingen doorgevoerd, onder meer de optrekking van de bedragen van de premies B2 - muurisolatie (van buitenaf) en premies C1 - verwarmingsketel. Deze verhogingen van de premiebedragen waren bedoeld om de trend van onderbesteding van het premiebudget van de afgelopen drie jaar tegen te gaan en tegelijkertijd de meest energiebesparende werken te stimuleren.

Van het totaalbudget van 22 miljoen euro werd ongeveer 17 miljoen euro gebruikt om ongeveer 10.400 premies uit te betalen. Als we even stilstaan bij de budgettaire verdeling stellen we vast dat de toegekende premies:

- vooral werden toegekend aan **gezinnen**, die bijna 84% van de toegekende premies ontvingen, goed voor 76% van het totale uitgekeerde bedrag; bij deze gezinnen ging 69% van het aantal premies en 53% van het totale bedrag van de premies naar eigenaars-bewoners;
- vooral betrekking hadden op werken aan woningen: dit was het geval voor 98% van de toegekende premies, goed voor 91% van het totale bedrag;
- bijna uitsluitend betrekking hadden op renovatiewerken;
- over de verschillende sectoren heen, voornamelijk werden aangewend voor dakisolatie (35% van de bedragen), de plaatsing van efficiënte verwarmingsketels (24%) en tot slot muurisolatie (19%);
- samen goed waren voor een energiebesparing van 68,24 GWh, het equivalent van het verbruik van ongeveer 4.460 Brusselse gezinnen.

Het systeem van aanpassing van de premies aan de inkomens bereikte zijn doel: gezinnen met een laag inkomen genieten doorgaans een grotere terugbetaling van hun investering dan andere gezinnen.

De gelijkstelling van de nieuwe doelgroepen aan categorie C deed het toegekende bedrag met bijna 2,3 miljoen euro toenemen, wat een stijging met 60% ten opzichte van 2018 vertegenwoordigt; er is dus een progressie merkbaar in de gewenste richting.

De aan de premies gerelateerde werken vertegenwoordigen een gefactureerd bedrag van ongeveer 67 miljoen euro; de investering van 1 euro overheidsgeld draagt bij tot het genereren van meer dan 4 euro aan werkzaamheden voor de bouwsector.

